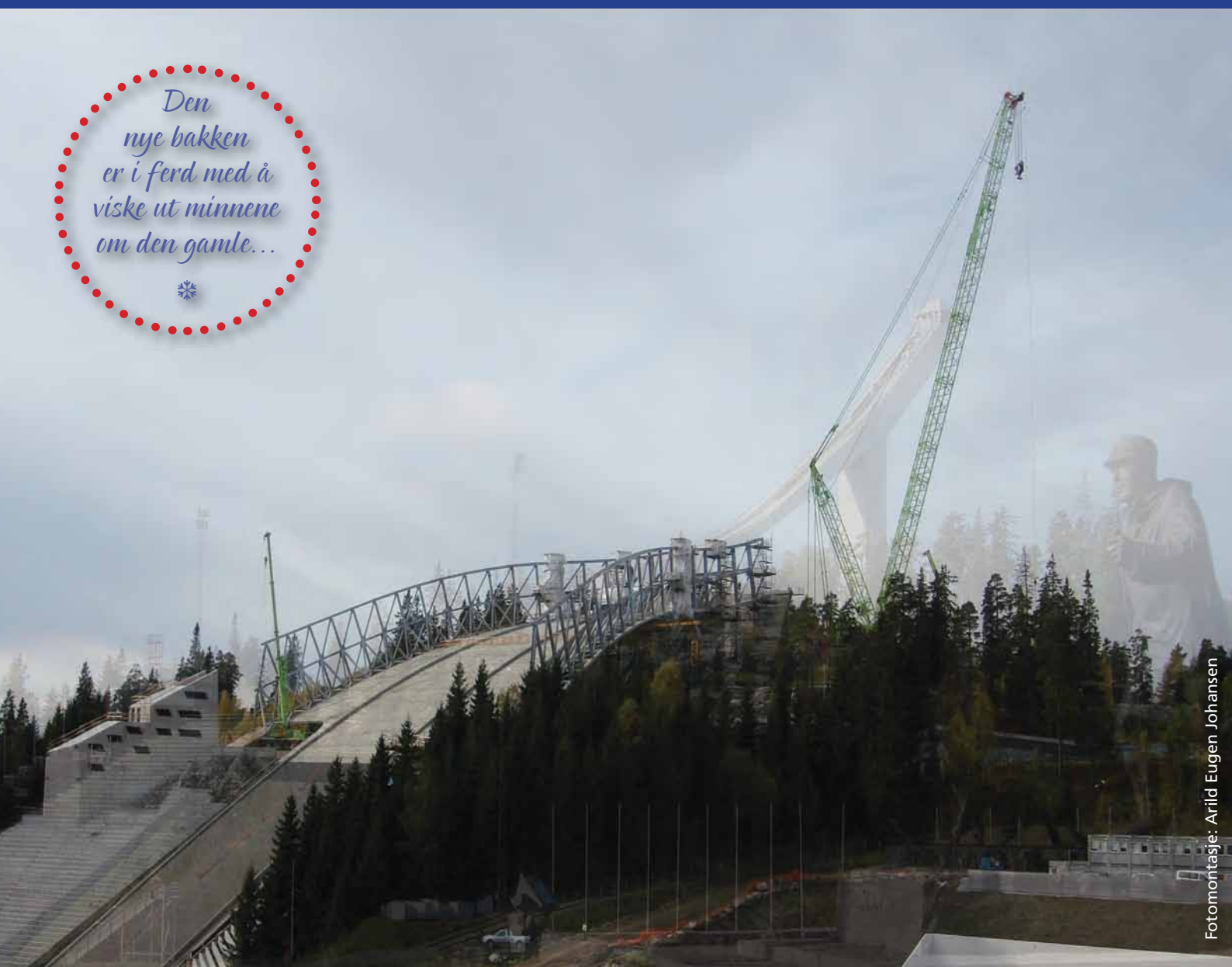

*Den
nye bakken
er i ferd med å
viske ut minnene
om den gamle...*

Fotomontasje: Arild Eugen Johansen

Innhold

- Guidekurset 1973.
- Nanna Lynneberg
- Polaråret gjør Oslo til polarhovedstad
- Intervju med Helga Sverdrup
- World Federation of Tourist Guide Associations
- Trygve Lie, Molotov og Hamsun –
En historie fra den annen verdenskrig
- Er norsk et språk?
- Historie og myter – den eldre Edda
- Høsttur til Buskerud
- Kistefosmuseet/Blaafarveverket
- Norsk sjøfartsmuseum – femten skipsvrak i Bjørvika
- Oscarshall
- Byutvikling – hva skjer i Oslo.
- Reiselivet i Oslo hilser Melodi Grand Prix velkommen til byen!
- Alexander Rybak
- Vi gratulerer Nobelprisvinner 2009 - Barack Obama
- Ny vandretur i Oslo
- Kari Kjølø til minne.
- Et multikulturelt samfunn
- Adelstitler

STYRET I OSLO GUIDEFORENING

Styret i Oslo Guideforening 2009/10:	Hilary Sem (nestleder) Løkkalia 11 0783 OSLO tlf. 22 49 54 48 privat mobil 930 42 038 hilarysem@hotmail.com	Eldrid Folkesson (kasserer) Grevlingstien 2B 3188 Horten tlf. 33 04 18 99 mobil 922 57 697 eldrid.folkesson@heit.no	Kirsten Elmar Mikkelsen (varamedlem) Silurveien 42 0380 OSLO tlf. 22 55 44 88 rokem@combitel.no
Inger-Johanne Bryde (leder) Bygdøy Alle 33B, 0262 Oslo. mobil 984 12 662 blubs24@hotmail.com styret@osloguideforening.no	Marianne Nygaard Larsen (sekretær) P. T. Mallings vei 58B 0286 Oslo tlf. 22 54 81 79 mobil 908 87 995 hcnnyaar@online.no	Marie B. Berg (styremedlem) Furulundsvn. 20 0282 OSLO tlf. 22 50 71 54 privat mobil 922 99 898 marie.berg@gmail.com	Arild Eugen Johansen (varamedlem) Nadderudåsen 15 1357 Bekkestua tlf. 67 14 48 21 mobil 901 29 454 arildeugen@mac.com

Som den våkne leser har skjont, har vi fått ny logo! Styret bestemte på styremøtet 28. oktober at Oslo Guideforening endelig må få sin "egen" logo. Den forrige logoen vi hadde var den samme som Guideservice har, bortsett fra at stavnen på vikingskipet var "saget" av på vår. Nå er stavnen tilbake og den er et tilstrekkelig symbol til å skjonne at vi er en guideforening i Oslo og at vi er stolte av vikingskipene og glade i Vikingskipshuset. (Og at vi vil at det fortsatt skal være på Bygdøy).

Det er Marianne Nygaard Larsen som har designet denne elegante logoen og da var det vel natnaturlig for henne å velge dette motivet siden hun selv bor på Bygdøy.

Arild

REDAKSJONEN I KILDEN

Berit Lindstad Fagerbakk
Redaktør

Utdannet guide i 1999. Guider på tysk, engelsk og italiensk. Også autorisert i Follo og Trondheim.

Munkedamsvn. 79 b
0270 Oslo
tlf. 22 54 62 48
mobil 913 78 021
bfagerba@broadpark.no

Brit Hasvoll
Redaksjonsmedlem

Utdannet guide i 1976. Guider på engelsk, spansk og tysk.

Sofies gt. 66 c
0168 Oslo
tlf. 22 69 47 03
mobil 924 60 565
bhasvoll@online.no
eller brh@mfa.no

Dag Kjernsmo
Redaksjonsmedlem

Utdannet guide i 2004. Guider på engelsk og tysk

Holmenkollvn. 125J
0787 Oslo
tlf. 22 14 18 15
mobil 905 96 730
dag@kjernsmo.net

Arild Eugen Johansen
Web og layout ansvarlig

Utdannet guide i 2007. Guider på engelsk. Medlem av OGFs markedsføringskomite. Varamedlem av styret.

Nadderudåsen 15
1357 Bekkestua
tlf. 67 14 48 21
mobil 901 29 454
arildeugen@mac.com

Aud Vigtel
Redaksjonsmedlem

Utdannet guide i 2001. Guider på engelsk og fransk.

Camilla Colletts vei 14b, 0358 Oslo
tlf. 22 44 56 97
mobil 916 48 383
aevigtel@online.no

INNHALDSFORTEGNELSE

Redaktøren har ordet	4
Lederen har ordet	4
Oslo Guideservice	4
Fra foreningslivet	5
Høstprogrammet	5
Dårlige guider lurte turistene	5
Nytt om navn	5
Guidekurset 1973	6
Nanna Lynneberg	7
Guidekurset 2009/2010	7
Polaråret gjør Oslo til polarhovedstad	8
Intervju med Helga Sverdrup	9
World Federation of Tourist Guide Associations	10
Trygve Lie, Molotov og Hamsun – En historie fra den annen verdenskrig	11
Er norsk et språk?	12
Historie og myter – den eldre Edda	14
"Helferd" av Gunnar Utsond	16
Anthony Gormley "Oslo Holocaust Memorial"	16
Høsttur til Buskerud	17
Kistefosmuseet/Blaafarveverket	17
Norsk sjøfartsmuseum – femten skipsvrak i Barcode-tomtene i Bjørvika	18
Oscarshall	19
Byutvikling – hva skjer i Oslo	20
Hollandske delikatesser – Poffur to go	23
Reiselivet i Oslo hilser Melodi Grand Prix hjertelig velkommen til byen!	23
Alexander Rybak	23
Vi gratulerer årets Nobelprisvinner 2009 - Barack Obama	24
Ny vandretur i Oslo	25
Kari Kjølø til minne	26
Et multikulturelt samfunn	27
De ulike bryllupsdagene og jubileene heter:	27
Adelstitler	27

Redaktøren har ordet:

Siden jeg ble tildelt vervet som redaktør for ”Kilden” i fjor høst, har bladet endret profil fra å være et rent ”medlemsblad” til å bli mer ”tidsskrift”. Bladet har også gjennomgått en ”ansiktsløfting” i form av ny layout, mye takket være *Arild Eugen Johansen*, som er web- og layoutansvarlig.

Redaksjonen har også blitt utvidet med et nytt medlem, og vi er veldig glade over å ha fått *Aud Vigtel* med i redaksjonen.

Kilden skal i hovedsak være et medlemsblad for Oslo Guideforening, men distribueres også til foreningens samarbeidspartnere, museer og andre sentrale aktører innen reiselivet i Oslo og omegn. Kilden kommer ut to ganger i året, vår og høst.

Kilden blir også sendt til de personer eller organisasjoner som har vært omtalt. Formålet med ”Kilden” er å oppdatere og informere medlemmene om foreningens aktiviteter, aktuelle hendelser, historie, samt siste nytt på kulturfronten. Kilden brukes også i undervisningsøyemed for aspirantene på guidekursene.

Kilden brukes for å markedsføre og styrke Oslo Guideforening utad, i tillegg til å skape nærmere relasjoner til våre samarbeidspartnere.

Berit

Lederen har ordet:

Så er høstsesongen godt i gang med spennende program for Oslo Guideforening: Vi har allerede besøkt det nyoppussede Oscars-hall og vært på vellykket dagstur til Kistefoss og Blaafarveverket mm.

Foredraget til *Rolf Berg* på Treider var en opplevelse, så jeg anbefaler alle å prøve å få med seg det siste krigsforedraget med henholdsvis *Lars Gjertsen* 26.11. Frimurerlogen er også et sted mange av oss aldri har sett innenfra, så velkommen til alle.

Ellers holder komiteen 2011 på med opplegget for årsmøtet for Norges Guideforbund som går av stabelen her i Oslo 18.-20. mars. Hold av disse datoene! Ikke bare lover vi et spennende opplegg og program, men vi trenger også etterhvert frivillig drahjelp for å holde hjulene i gang. Interesserte kan melde seg til *Anne Grethe Ottesen*.

Den aller største begivenheten i høst er vel at Barack Obama kommer til Oslo for å motta Nobels Fredspris for sitt bidrag til dialog og håp om løsninger på konfliktene i Midtøsten og Afghanistan.

En mindre, men av større betydning for oss guider, er at vi i Oslo Guideforening har fått en avtale med Medicus at vi får 20% avslag på MBT sko (Masai sko) når vi viser vårt guidebevis i forretningen. Se annonse på baksiden. Disse skoene er gode for alle trette guideben.

Jeg kommer som vanlig tilbake til viktigheten av å bruke uniform. Alle har vel fulgt med i diskusjonene i media i sommer om alle uautoriserte guider. Ved bruk av uniform *SYNES* vi i landskapet. Et eksempel fra i sommer var da vi var 4 guider som ventet på våre respektive grupper, 3 i uniform og en i private klær. Kommentar fra en av gruppene: ”Så heldige vi er som har fått en guide som er utlært...”

Inger-Johanne

Oslo Guideservice as

Oppdatering fra Oslo Guideservice

Guideservice as har nå endret navn til Oslo Guideservice AS. På den måten slipper vi forvirring med hensyn til hvor i landet vi holder til.

Den gang Oslo Kommune opprettet formidlingssentralen Guide-service, var dette som en del av kommunens eget turisttilbud. Da Oslo Guideforening senere overtok driften av Guideservice, og omgjorde formidlingssentralen til et eget aksjeselskap, ble navnet beholdt.

Når vi nå har besluttet å endre selskapets navn til Oslo Guide-service as er dette med bakgrunn i at det i dag finnes utallige guideservice-er rundt om i landet, og i verden for øvrig. I dag foregår markedsføringen av våre tjenester i all hovedsak på internett, med søkere og kunder fra alle verdenshjørner, og da er det viktig at alle de som er på jakt etter guidetjenester i Oslo lett kan finne frem til oss. Med vårt nye navn blir det enklere for aktuelle kunder å velge oss.

En annen stor begivenhet for Oslo Guideservice er at vår Operations manager, *Maria Goreti Taftø*, i begynnelsen av oktober fikk sitt andre barn. Denne gangen ble det en gutt, og han skal hete Daniel. Maria forteller at det står bra til med hele familien, og at hun skal ha permisjon frem til august neste år.

Det er rart ikke å ha Maria på kontoret, hun har vært ansatt her i snart 10 år og gjør en fremragende jobb for selskapet. Vi andre to klarer oss nok bra gjennom vinteren, men fra mars/april må vi få inn en ekstra person på kontoret. Forhåpentligvis vil vi jo ha masse oppdrag for sommeren.

Selv om vi i år har hatt en viss nedgang i oppdragsmengden sammenliknet med fjoråret, har året gått ganske bra for Oslo Guideservice. Vi begynte å merke finanskrisen i fjor høst, og den har satt sine spor i løpet av dette året, men det har heldigvis ikke blitt verre en fryktet. Nå ser vi at tallene peker litt oppover igjen, så da får vi håpe det fortsetter slik fremover!

Årets **Påskevandring** og sommerens **Oslo Promenader** gikk veldig bra, så dette er prosjekter vi ser frem til å jobbe videre med. Vi vil takke alle guider som har stilt opp og gjort en ekstra innsats i forbindelse med disse prosjektene, og andre prosjekter, løpet av året.

Neste sesong er forhåpentligvis endel av byens store byggeprosjekter mer eller mindre i havn. Holmenkollen blir nok en stor attraksjon neste sommer, senketunnelen skal da være ”koblet på”, og Rådhuset og Borggården mer tilgjengelig for publikum. Men slutt på byggingen er det nok langt fra, slik vil det jo alltid være med en by som er i utvikling.

Vi får bare håpe 2010 vil bli et flott år for Oslo by og for Oslo Guideservice!

Hilsen fra *Ingrid* og *Maibritt*
Oslo Guideservice AS

Fra foreningslivet

Det er mye spennende som skjer i Oslo for tiden! Byen blir stadig større, og vi følger nøye med på utbyggingen av bydelene Bjørvika, Lodalen, Nydalen og Løren. Våren 2010 åpner den nye ”Senketunnelen”. Søndag 30. august var det ”Åpen dag i Bjørvika”, der byens innbyggere fikk ”prøvegå” tunnelen for første gang.

Vi gleder oss til utdelingen av Nobels Fredspris i Oslo Rådhus den 10. desember. Det er andre gang i historien at en sittende amerikansk president besøker Norge, denne gangen ikke bare som president, men som vinner av årets fredspris. Første gang byen hadde celebret presidentbesøk var høsten 1999, da daværende president *Bill Clinton* besøkte Oslo. Vi gleder oss over at byen skal være arena for denne store begivenheten, og at verdens øyne igjen blir rettet mot Oslo.

Vi håper at kringkastingen av begivenheten og mediefokuset rundt, vil være med på å promotere Oslo som turistdestinasjon, og at det vil bringe oss spennende oppdrag og utfordringer i form av flere tilreisende.

HØSTPROGRAMMET

Torsdag 26. nov kl 1800.

Siste program i høstens tema : 2. Verdenskrig
Lars Gjertsen følger opp med Tysklandsbrigaden, Norske styrker i Tyskland.

Sted: Treider auditorium.

Pris kr 50,-

Før foredragene har dere mulighet til å besøke **Fenaknoken** i Tordenskioldsgt 12 fra kl 15.30 - 16.30. Her blir det smaksprøver og orientering. Siden vi bare har mulighet til å være 15 stk på disse besøkene, lønner det seg å melde seg på så tidlig som mulig, så du får plass.

Dårlige guider lurer turistene.

Norges guideforbund (NGF) fortviler over det lave kunnskapsnivået hos mange utenlandske guider. – ”Dette er den berømte Devold strikkefabrikk” sa den tyske guiden til den utenlandske turistgruppen, mens de stod og så på Møre kjøkkenfabrikk i Giske like utenfor Ålesund. De var ikke en gang i Devold kommune.

Mange av fortellingene utenlandske guider forteller turistene er direkte feil, sier Kari Steinsvik, leder i Norges Guideforbund til NTB:

Sakset fra Aftenposten 15/7-09.

Filmen om ”Max Manus” har ført til en fornyet interesse for annen verdenskrig. Dette preger høstprogrammet til foreningen, som vil bringe hele tre foredrag om krigshistorie. Utdanningskomiteen gjør en utmerket jobb, og gjennom foreningens videreutdanningsprogram får vi anledning til å oppdatere våre kunnskaper. Årets ”Høsttur” gikk til Buskerud. Referat finnes i bladet.

Likeledes er det spennende at Melodi Grand Prix 2010 legges til Oslo, og vi ser fram til finalen i Oslo Spektrum 29. mai.

Guideyrket er en kontinuerlig prosess av oppdatering. Det mest spennende er at vi aldri blir utlært. Ved bestått guideeksamen, og tildelingen av guidenålen, har vi tatt første steg på en trapp som aldri tar slutt. Det er givende å formidle byen Oslo til andre. Det er også flott å være del av den dynamiske prosessen som byutvikling er.

Vi blir aldri fattigere av å dele, og jeg er stolt og glad over å være medlem av en slik forening og være en del av et spennende faglig miljø sammen med dyktige kolleger.

Berit .

Lørdag 5. desember kl 11.00

Omvisning i Den norske frimurerlosjen, Nedre Vollgate/Wessels plass.

Påmelding: styret@osloguideforening.no innen mandag 30. november.

Oslo Guideforening har invitert Oslo Guidelaug St. Halvard til dette arrangementet.

Tlf. Karin Bergh Jørgensen 22143407/95079521.

Nytt om navn

Operation manager, *Maria Goreti Gouveia Taftø* hos Guideservice AS, ble mamma for annen gang natt til 27. September 2009. Daniel veide 3.470 gram og var 50 cm lang. Sara er stolt storesøster. Alt står bra til med mor, barn (og far).

Vi gratulerer!

Guidekurset 1973.

En ettermiddag høsten 72 satt 3 damer hos Guideservice i Munkedamsveien, der Stenersenmuseet ligger i dag, - og så på hverandre. Alle lurte vi på om de 2 andre ville komme inn på kurs, og alle kom vi inn. De andre tvilte på om jeg ville bli akseptert, da det var tydelig at jeg var gravid.

Jeg jobbet allerede som reiseleder, og det var *Greta Kristoffersen* som hadde anbefalt guideutdanning. Jeg hadde meldt meg på tysk og engelsk (kun engelsk ble ikke akseptert). *Eystein Støp* var intervjuer og da han oppdaget at jeg også kunne fransk, ville han bare snakke fransk med meg. Jeg var helt fortviltet, for selv om jeg hadde hatt noen reiselederoppdrag med franske grupper, hadde jeg ikke tenkt å autorisere meg i det språket.

Da vi begynte på kurs i januar var jeg 26 år, og ventet barn i februar. Vi var 22 elever, og gjennomsnittsalderen var 25-35, noen yngre, noen eldre, men ingen over 45. Kursansvarlig var *Nanna Lynneberg*, og *Alfhild Hovdan* var fremdeles turistsjef.

Det var kurs 3 kvelder i uken; varighet 3-5 timer. Ved siden av gjennomgang av alle severdigheter i byen, var vi også flere ganger ute i buss, og måtte guide hverandre.

Marianne ble født 24. februar, og da jeg uken etter kom hjem fra sykehuset, ringte jeg til Nanna for å si at jeg først begynte igjen en uke senere. Jeg fikk da beskjed om at jeg bare hadde å stille samme kveld! Jeg husker jeg satt på bakerste benk og gråt!

Vi ble en sammensveiset gjeng; vi var hjemme hos hverandre og hadde kollokviegrupper og vi møttes på *Engebret café* for sosialt samvær. Jeg har fremdeles de originale papirene som de forskjellige hadde skrevet; bl.a. om Munch og om navn på flere språk på fugler og fauna i Frognerparken.

Ved kursavslutning skulle vi ut i buss med representanter for de forskjellige reisebyråene.

Jeg ble tildelt utsmykningen i Borggården og fikk skjenn av Nanna Lynneberg fordi jeg sto med hendene i lommen. Vi hadde først eksamen i skriftlig, men da vi skulle ut opp i muntlig hadde jeg fått brystinfeksjon (pga amming). Nanna Lynneberg ga kontant beskjed om at jeg da ikke kunne få noen autorisasjon, og at jeg måtte vente til året etter før jeg fikk lov til å guide. Men da ble jeg så forbannet, at hun allikevel ordnet med en muntlig eksamen. Så jeg fikk tilslutt mitt guidekort med vandelsattest fra politiet.

Det var fra før av 57 aktive guider, Vi var klare til å guide med en gang, men et lite barn ga i begynnelsen en del begrensninger. Så noen formiddager satt jeg på en benk i Frognerparken med barnevogn, og så full av misunnelse på kurskollegaene som kom inn porten med gruppene sine.

Men oppdragene sto i kø og vi kunne være ute både 2 og 3 ganger på en dag, 7 dager i uken.

Det var mange amerikanske grupper, og de ville ha guiding både for- og ettermiddag. Oppdragene fikk vi fra Guideservice (Nanna hadde en forkjærlighet for noen av de sjarmerende mennene vi hadde i gruppen vår, så de ble gitt de fineste jobbene!). Noen av oss hadde også en bok liggende hos et reisebyrå (min var hos Winge), og der fylte de bare fortløpende inn oppdrag, så man måtte stadig innom for å sjekke hva som sto der. Vi hadde også den gang tariffkomité, og honorarene ble hvert år godkjent av en representant fra kommunen. Vi ble betalt for hvert ekstra språk vi hadde i bussen, ekstra for grupper over 50-60, fremmøte og avslutning bl.a. på Bygdøy, og de første årene til og med for fremmøte på Hjortneskaia! Guider over 70 ble satt på passivliste og de fikk kun oppdrag hvis kundene ba om dem.

Flere fra vårt kurs kom også tidlig inn i styret; *Grete Thorvildsen* var i mange år en god leder for foreningen vår.

Det er flere fra guidekurset 1973 som er gått bort, noen har sluttet, men vi som er igjen har fremdeles sammenkomster når vi ”runder år”.

Og, når jeg ser på min voksne datter i dag, skjønner jeg at jeg har vært lenge i gamet, - men utlært som guide, nei, det blir jeg aldri!

Anette Krogh

18 av de 24 deltagere på årets guidekurs sammen med Karin, Aase og Alf...

Samlet foran Historisk museum for å få en runde med Alf Hammervold. Et stort kurs med deltagere som har mye erfaring og kompetanse. Mange norskfødte, men også noen med bakgrunn fra blant annet Peru, Israel og Ukraina. De er i alder fra ca. 30 til noen og seksti. Oslo Guideforening er eneste kursarrangør i år også da det meldte seg for få til Folkeuniversitetet. Kurset startet 7. september og eksamen blir i april/ mai 2010 – siste eksamensdag er 11. mai.

Kirsten Elmar Mikkelsen

Nanna Lynneberg

Osloguider flest som har sin utdanning fra 1960 og 1970-årene har vært under opplæring av Nanna Lynneberg, turistsekretær i Reisetrafikkforeningen for Oslo og Omegn fra 1964 hvor Alfhild Hovdan hadde vært turistsjef siden 1932. Reisetrafikkforeningen var da så vidt kommet i gang.

Nanna Lynneberg sørget for høyt nivå hos osloguidene. Hun blir beskrevet som et elskelig menneske med et varmt hjerte. Hun hadde evne til å begeistre og motivere og støtte medmennesker som trengte det. Hun var språkmektig og behersket både tysk, engelsk og fransk. Derfor ble hun overlatt ansvaret for arbeidet, den gang med nokså begrensede muligheter, for å få kongresser til hovedstaden.

Krevet alt!

Hennes betydeligste innsats for reiselivet i hovedstaden frem til hun gikk av i 1977, var å påse at guideutdannelsen holdt et høyt kulturelt og kvalitativt nivå. Så god

var denne at osloguidene ble fremhevet som Europas beste når utenlandske pressefolk ville teste Oslo som turistby. Så kunne også guidene bemerke: *”Hun krevet alt av oss”*.

Nanna Lynneberg hadde pressebakgrunn. Under krigen var hun skribent i Den Illegale Presse. Hennes kulturelle interesser var åpenbare. Disse delte hun med sin sjef Alfhild Hovdan, og de to bidro til at Oslo oppnådde ry for sine museer, gallerier og teateroppsetninger.

St. Hallvardmedaljen.

Nanna Lynneberg ble ofte benyttet som foredragsholder og kåsør, ikke minst i reiselivets utdannelseinstitusjoner. Osloguidene fremhevet henne som myndig, men rettferdig.

Hun var ofte utenlands for å markedsføre Oslo i Europa og i verden for øvrig. Hun trakk frem Norges hovedstad som kulturby i første divisjon. Alle som har hatt tilknytning til guidearbeidet i Oslo, er fulle av lovord over hennes innsats. I ”Oslo Skål Club” ble hun det første kvinnelig medlem etter at det ble bestemt at kvinner også kunne får være med her, og klubben arrangerte en champagnefrokost for henne på Grand Café da hun fylte 80 år. Nanna Lynneberg ble tildelt St. Hallvardmedaljen som en anerkjennelse av alt hun hadde gjort for Oslo. Hun døde i 1995.

Kilde: Reiseliv i Oslo gjennom 75 år.

Aud

POLARÅRET

Polaråret gjør Oslo til polarhovedstad

Polaråret (International Polar Year 2007-2008) er et av de største internasjonale forskningsprogrammene som noensinne er gjennomført. I juni 2010 skal resultatene presenteres – på en stor forskningskonferanse i Oslo.

Bak Polaråret står Verdens vitenskapelige union (ICSU) og Verdens meteorologiske organisasjon (WMO). Polaråret er en ekstraordinær satsing som har gitt polarforskningen et betydelig løft. Alle godkjente forskningsprosjekter har deltakelse fra forskergrupper i flere land. Polaråret har vært arrangert tre ganger tidligere, første gang i 1882-83. Norge har vært involvert i alle.

Det er krevende og dyrt å drive forskning i polområdene. Et omfattende logistisk apparat er nødvendig for å samle inn data på bakken under tøffe klimatiske forhold, og over store og øde områder. Innsamling av tilstrekkelig datagrunnlag forutsetter derfor at flere land går sammen om å stille kompetanse og ressurser til rådighet. Dette har vært utgangspunktet for alle de fire internasjonale polarårene.

Alle polarårene har dessuten vært verdensbegivenheter som har fått betydelig oppmerksomhet. Denne gang har Kronprins Haakon og de andre nordiske tronarvingene bidratt til at Polaråret har fått en plass i folks bevissthet. Samtidig har Polaråret lagt mer vekt enn de fleste forskningsprogram på formidling; gjennom medier, utstillinger, undervisning og kunst.

Forskning i polarområdene har lenge spilt en helt sentral rolle i vår streben etter å besvare noen av de

mest påtrengende spørsmålene innen vitenskapen, slik som jordas historie, utvikling og endringer i klimaet, økosystemenes funksjonsmåte, og dyrs, planter og menneskesamfunnets grensebetingelser.

Det har blitt stadig klarere at polarområdene er av avgjørende betydning for hele kloden. Særlig aktuelt har dette blitt i og med at Arktis nå gjennomgår dramatiske klimændringer. Temperaturstigningen her er den dobbelte av verdensgjennomsnittet og drivisutbredelsen minsker dramatisk. En stor del av jordas vannreservoarer er bundet i polar is. Det er derfor viktig å overvåke og beregne stabiliteten til de store innlandsisene på Grønland og i Antarktis for å kunne forutsi fremtidens havnivå. Derfor har økt klimaforskning vært en hovedstolpe i Polaråret 2007-2008.

Som en betydelig polarnasjon har Norge tatt mål av seg å være ledende i noen av de store internasjonale programmene, med en innsats så stor at norske forskere setter sitt preg på den samlede profilen. Med en bevilgning på 330 millioner over 4 år, har Norge også vært blant de største bidragsyterne.

Det er derfor gode grunner til at polarforskere fra hele verden vil fylle hotellene og gatene i Oslo en ukes tid etter finalen i Melodi Grand Prix. Forskere fra 60 land er invitert til å legge fram sin nye kunnskap om klimaet og polene. Sammen med Oslo Sjømatfestival vil polarforskningen også sette sitt preg på byen, med en stor PolarFestival på Rådhusplassen.

Av Kristen Ulstein
Norges Forskningsråd

Intervju med Helga Sverdrup

Da Oslo-guide Helga Sverdrup nå slutter etter 35 år i "gamet", ønsket redaksjonen i Kilden å presentere et intervju med henne i Kildens høstnummer.

Helga, kan du fortelle litt om deg selv, barndom, bakgrunn og oppvekst?

Jeg er født i Fredrikstad i 1936. Mine foreldre var tyske. Derfor snakket jeg både tysk og norsk i oppveksten og jeg vokste opp som tospråklig.

Som tyveåring i 1956 tilbrakte jeg halvannet år på Cuba, hvor jeg lærte meg spansk. Jeg jobbet seks år som flyvertinne i SAS, fra 1958 til 1964. Med permisjon fra SAS bodde jeg tre måneder i Roma og gikk på italiensk kurs. Jeg har også bodd ett år i Paris slik at jeg har kunnet guide på tysk, engelsk, fransk, spansk og italiensk.

Helga, hvorfor begynte du å guide?

Det var helt tilfeldig. Noen hadde fortalt meg om et Osloguidekurs og at det måtte være midt i blinken for meg med de språkkunnskapene jeg hadde. Det var i januar 1973. Jeg var på den tiden hjemmевærende husmor med to mindreårige døtre, og jobbet litt ved SAS reisebyrå på Karl Johan ved siden av at jeg tok noen vakter i Tax Free butikken på Fornebu.

Jeg ringte Nanna Lynneberg. Kurset var allerede fullsatt, men da hun hørte hvor mange språk jeg snakket, fikk jeg likevel plass.

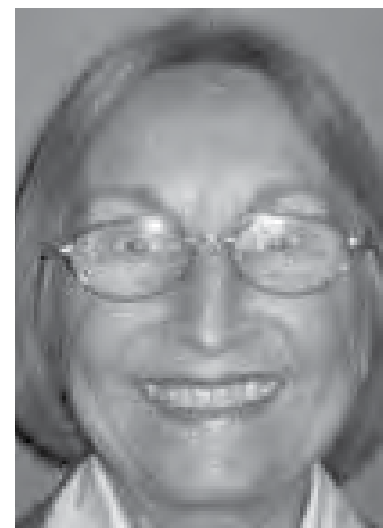
Du har også vært sensor i forbindelse med autorisasjon av nye guider. Kan du fortelle litt om det?

De første årene var Nanna Lynneberg og jeg sensorer sammen og jeg dekket fem språk. Senere er det jo heldigvis blitt et mer profesjonelt opplegg.

Er det noen spesielle episoder, eller guideopplevelser, som har gjort spesielt inntrykk på deg, og som du gjerne vil dele med "Kildens" lesere?

Når jeg nå i en alder av 73 år, har bestemt meg for å slutte, handler det også om hensynet til min familie, som i alle årene jeg guidet aktivt, syntes de så for lite til meg om sommeren. Jeg føler nå at det er riktig å slutte. Denne sommeren har jeg hatt tid til å slappe av og nyte livet sammen med min mann.

Jeg har opplevd utrolig mye spennende og interessant og guidingen har vært med på å berike mitt liv. Jeg har også opprettholdt kontakt med flere av de

menneskene jeg har truffet og guidet. Den primære jobben har jo hele tiden vært bysightseeing, men jeg har også hatt mange spennende og utfordrende oppdrag utenfor Oslo.

Noen høydepunkter:

Under en NATO-kongress var jeg guide for ledsagerne og fikk være med på lunsj på Skaugum.

Ved to anledninger har jeg guidet fredsprisvinnere i forbindelse med tildelingen 10. desember; argentineren *Adolfo Perez Esquivel* i 1980, og *Oscar Arias Sanchez* fra Costa Rica i 1987. Jeg har også guidet regjeringssjefen i delstaten Baden-Württemberg, *Lothar Späth* og hans kone sammen med *Kåre* og *Anne Marie Willoch* som vertskap. Ved en anledning viste jeg Oslo til *Hannelore* (kalt Loki) *Schmidt*, gift med bundeskansler *Schmidt* i Tyskland. Hun hadde skrevet en kokebok som jeg fikk et signert eksemplar av! En annen kjendisdame jeg guidet var konen til den spanske statsminister *Felipe Gonzales*, *Carmen Romero*.

Savner du guidingen?

JA! Jeg elsket å guide og ble aldri lei!

Er guideyrket noe du vil anbefale andre?

Ja, så absolutt!

Har du noen råd å gi nye guider?

Vær godt forberedt! Sørg for å ha lest dagens avis, eventuelt sjekket nyhetskanalen før du drar ut på oppdrag.

Berit og Aud.

Fra åpningen på Rådhusplassen med 3 000 barn.

World Federation of Tourist Guide Associations

Alle aktive medlemmer i Oslo Guideforening er samtidig medlem av verdensorganisasjonen WFTGA.

Det holdes verdenskongresser hver annet år og neste kongress, den 14. holdes i Tallin i Estland fra 30. januar til 4. februar 2011.

Referater fra den forrige kongressen på Bali 11.-16. januar i år, tidskriftet *Guidelines International* og all informasjon om WFTGA finnes på <http://www.wftga.org>.

Styret for 2009/2011

President
Rosalind Newlands
(Skottland, UK)

Visepresident
Felicitas Wressnig
(Østerrike)

Secretary
Patricia Blain
(Skottland, UK)

Kasserer
Koula Vassiliou
(Nicosia, Kypros)

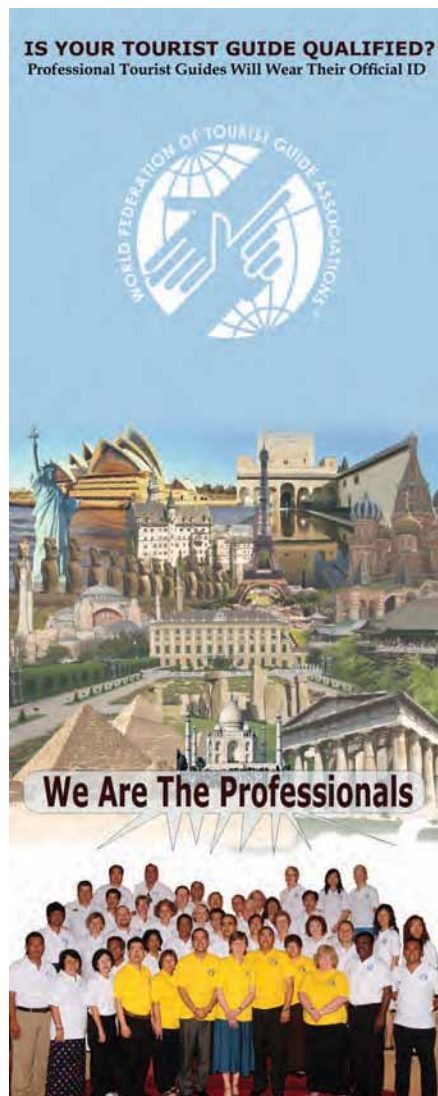
Styremedlem
Aladdin Khalifa
(Kairo, Egypt)

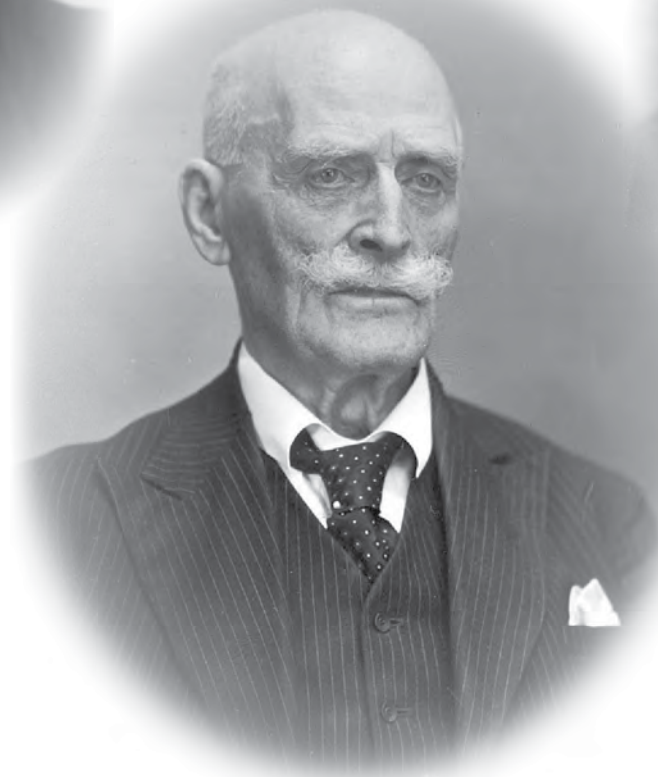
Styremedlem
Nyoman Kandia
(Indonesia)

Styremedlem
Govind Agrawal
(India)

TRYGVE LIE, MOLOTOV OG HAMSUN –

EN HISTORIE FRA DEN ANNEN VERDENSKRIG

Av Per Morten Vigtel

150-års jubileet for Knut Hamsuns fødsel har vært markert med lovtaler for hans forfatterskap og fordømmelse av hans rolle under krigen. Alle festtalene har balansert nøye mellom fordømmelse og lovtale – i år som i alle år siden krigen.

Men det finnes et interessant eksempel på en helt annen vurdering og fra uventet hold, nemlig fra russisk side under siste krig. I utgangspunktet var Knut Hamsun svært populær i Sovjetunionen. Men Sovjetunionen var også den nasjon som led mest under nazistenes herjinger. Halvparten av alle falne under den annen verdenskrig var russere.

Den norske utenriksminister under krigen, Trygve Lie, forteller i sin bok "Hjemover" om et møte med den sovejetiske utenriksminister V. Molotov i Moskva i november 1944. Dette var altså midt under krigen, og Hamsuns nazisympatier var vel kjent i Sovjetunionen.

Molotov var kjent som en knallhard stalinist og nådeløs i sin behandling av alle nazister. Et av temaene under deres samtale var rettsoppgjøret etter krigen. Molotov ga

uttrykk for at Trygve Lie var altfor formalistisk i sitt syn på at behandlingen av norske nazister måtte skje i lovlige former. Molotov ga således uttrykk for at hvis Norge ønsket å få fart på behandlingen av krigsforbryterne skulle russerne alltid stå til disposisjon.

Det var derfor ikke uventet at russerne spurte om hvordan Norge ville behandle Knut Hamsun etter krigen. Fra norsk side ble det svart at Hamsun ble betraktet som en nazist som måtte stilles for retten.

Men da skjer det virkelig uventede: Molotov ber om nåde for Hamsun. Lie gjengir Molotov slik: "En så stor dikter som har skrevet *Victoria* og *Pan* var en så stor kunstner at han ikke måtte behandles som vanlige nazister. En mann som har skapt så stor kunst, måtte få leve i fred resten av den tid han hadde igjen".

Dette er sikkert utslag av en slags sentimentalitet. Men det sier også noe om Hamsuns enorme posisjon i sin samtid. Dette til ettertanke i forbindelse med dagens diskusjoner om Hamsuns ettermæle.

Velkommen til Norsk matkultur

Om oss
Beliggenhet
Åpningstider

Mat
Menyer
Julemat
Julegaver
BRÆKSRULLER

Linker

Kontakt oss
Bestilling
Betingelser

Startside

Velkommen til norsk matkultur

Eirik Bræk - kokk

FENAKNOKEN - en smak av Norge
Matkultur i Tordenskioldsgate 12

Velkommen til en smak av Norge og norsk matkultur i Tordenskioldsgt. 12

Fenaknoken ønsker å være en smeltedigel for norsk matkultur.

Fenakanoken ønsker å synliggjøre at mat - næringsliv og kultur henger sammen.

Fenaknoken ønsker å være et smykke i oslo by

Fenaknoken er åpen mandag til fredag fra kl 10,00 -17,00. Lørdag kl1000 -1600

Når du har spist spekemat fra Fenaknoken vet du hvordan spekemat skal smake!

Fenaknoken er kjent for sin catering.

Fenaknoken kjent for sin spekemat

FENAKNOKEN - en smak av Norge N-0160 OSLO Telefon +47 2242 3457 E-post: fenaknoken@fenaknoken.no

Er norsk et språk?

Spørsmålet i overskriften kan stilles, og det kan besvares.

Hvis vi med språk mener et normert, stabilt, enhetlig, riksgyldig skriftspråk sammenliknbart med andre språk i vår kulturkrets, er svaret nei. Etter de seneste reguleringer (2005) er nemlig valgfriheten så formidabel at man er nær ved å virkeliggjøre idealet ”hver mann sin rettskrivning!”.

Etter at samnorskpolitikken er avviklet, har man på sentrale punkter av språket oppgitt å normere og i stedet overlatt formvalget til den enkelte skribent.

I helt sentrale grammatiske kategorier er valgfriheten fastslått som prinsipp. Det gjelder -en/-a i substantiver: brua, bruen, broa, broen; muligheten, muligheta – og det gjelder ubestemt artikkel en/ei: en eller ei krise, en eller ei stillhet, osv. Verbene har en veritabel vrimmel av bøyingsvarianter: sugde, suget, suga, saug; svevet, sveva, svevde; lovte, lovde, lovet, lova.

På et viktig felt av orddannelsen nyter tvillingssuffiksene -ing og -ning en nær sagt grenseløs frihet. Om vi holder oss til ordboken, kan det lovmedholdelig hete antyding, forbausing, unnskylding, undervising, beslutting – enda slike former neppe har sett annen trykksverte enn den som finnes i den Språkrådsbaserte Tanums store rettskrivningsordbok.

Ordboken later visstnok som om -ing og -else er valgfrie suffiksvarianter, for den oppfører en vrimmel av -ing-former som har det til felles at de ikke kan brukes til noe som helst: bebreiding, bedrøving, forbausing, forplikting, innrømming osv.

Man har fritt spillerom: ei lita ause, en lita ause, ei liten ause, en liten ause – og vil man i stedet for ause skrive øse, så vær så god. Da blir mulighetene fordoblet. Tilsvarende: ei eiga bru, en eiga bru, en egen bru, ei egen bru; dessuten er bru og bro valgfritt, så det finnes åtte muligheter også her. Det kan videre hete et eget byrå, men også et eige byrå; man kan skrive egne byråer, men også eigne byråer. For øvrig kan man skrive byrå uten endelse i flertall: eigne byrå eller egne byrå.

Men rett skal være rett, det går grenser. Man skulle f.eks. tro at siden det kan hete krevet, svevet, burde det også kunne hete levet. Men nei, her må det hete levde.

Og man kan gjerne lufte sin diftongentusiasme og skrive raudalge, raudgrøt, raudgraut og raudkløver, men prøv

deg ikke på raudbete eller raudvin! Det må hete rødbete, rødvin.

Kaotisk nynorsk

Før – dvs. før rettskrivningsreformen i 2005 – hadde nynorsk flere valgfrie former enn bokmål. Nå er det tvert om. Se ovenfor.

Jeg har reist en del i nynorskland (Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal), besøkt skoler, snakket med norsklærere, overvært undervisningen, studert elevenes skriftlige arbeider. Dessuten har jeg om ettermiddagen gått i super’n og lest håndskrevne meldinger på oppslagstavla, avertissementer o.l.

Først om elevene: Et fellestrekk for elevene i nynorskland er at de skriver bokmål mer feilfritt enn hovedmålet sitt, nynorsk. Det forholdet - og årsaken til det – har jeg berørt tidligere.

Så til oppslagstavla som observasjonsobjekt. Noen – skal vi si 50 % – av meldingene og oppslagene om kjøp og salg, møter etc. er forsøksvis skrevet på nynorsk. Men det er sant å si et sammensurium av en annen verden: brokker av nynorsk formverk i tekster der vokabularet helt og holdent framtrer i bokmålsdrakt.

Tilfellet Navarsete

Regjeringens friskeste pust fra vest, Liv Signe Navarsete, født i Sogndal 1958, ivrer for nynorsken. Men i de små avisinnleggene hun skriver, er det med respekt å melde atskillig som ikke stemmer med den nynorske skolenormen – enda man må kunne gå ut fra at departementet har ytt assistanse.

Navarsete surrer med kjønnsstilhørigheten og skriver ”ei auke”, ”ei bløff”, og verre enda: Hun skriver ”dei kontraktane som no lysast ut”. Dette er ment å være presens passiv, altså ”lyses” på bokmål. Hun burde ha skrevet ”lysest” (eller kanskje heller ”vert lyste ut”). Verbbøyningen er ikke Navarsetes sterkeste side; hun skriver bokmålsnært ”regjeringa har satt av pengar”.

Navarsete havner i den fella som så mange nynorskskrivende gjør: De tenker på bokmål, og forsøker å oversette – men det går på skjeve. På bokmål heter det ”å lede – ledet” (”en Høyre-ledet regjering”), og Navarsete grovoversetter til ”ei Høgre-leia regjering” –

Fra Typisk norsk av Petter Wilhelm Schjervén, Dinamo forlag 2005

enda verbet på nynorsk skal bøyes ”å leia - leidde – leidd”.

På bokmål heter det i preteritum f.eks. ”ønsket”. Navarsete oversetter fra ”-et” til ”-a”: ”den næringa som ønska konkurranseutsetjing”. Men det blir feil enda en gang; verbet ”ønskje” (eller ”ynskje”) heter i preteritum ”ønskte” (eller ”ynskte”).

Det ingen smal sak å holde rede på detaljene i det nynorske rettskrivningsreglementet, det innrømmes. Verbet skal altså hete ”ønskje” (”ynskje”) og ingenting annet, substantivet skal være ”ønske” (”ynske”).

Hvem kan gå rundt og huske på sånne snurrepiperier? Feil svar: folk som har hatt nynorsk hovedmål i skolen. Riktig svar: fire personer i Språkrådets sekretariat.

Selv målfolk som gjennom ætt og oppvekst og ideologi er rotfestet i nynorsktradisjonen, greier det ikke. Professor Olav Riste fra Volda skriver således ”ønsket om å tilføre Obama nederlag”. Han skulle skrevet ”ønsket” (eller ”ynskt”) – men hans avvik fra rettskrivningsnormen hører bestemt til de synder som det finnes tilgivelse for.

Skriftlig dobbeltopplæring

Jeg er villig til å være overbærende med Navarsete også. Hun lever i bokmålsmiljø og er omgitt av bokmålstekster

dagen lang. Hva er da mer naturlig enn at skriftspråket hennes tar farge av det?

Jeg er helt sikker på at Navarsete kan levere fra seg en tekst på prikkfritt bokmål! Det er når hun gir seg i kast med nynorsken, at det blir rot og tull. Hun kan likevel ikke tillate seg å skrive bokmål, ettersom nynorsken for henne er en ideologisk eller moralsk forpliktelse.

Men situasjonen er alvorlig, og tilfellet Navarsete bør belyses. Fra politisk hold står man jo beinhardt på det standpunkt at alle norske skoleelever skal beherske to skriftlige varianter av norsk, og man setter til og med karakter på deres skriftlige produkter i dem begge. Man regner altså med at elevene skal kunne mestre korrekt nynorsk. Men nasjonens fremste tillitsmenn gjør det altså ikke!

Det burde være på høy tid å avslutte dette tøvet. Vi har strevd med denne skriftlige dobbeltopplæringen i over hundre år, nå får det være nok. Elevene bør få konsentrere seg om sitt hovedmål og arbeide på å gjøre dette til et tjenlig uttrykksmiddel for det som fins i deres hjerne og rører seg i deres hjerte.

Finn Erik Vinje
Professor Emeritus

HISTORIE OG MYTER

Den eldre Edda

Den eldre Edda er en samling med svært gamle dikt som forteller om norrøne guder og om helter fra en fjern fortid. Disse diktene brukte sogeskriveren *Snorre Sturlason* (1179-1241) da han skrev sin framstilling, *Den yngre Edda*. Den gode katolikken *Snorre* trodde nok ikke mer på de gamle gudene enn vi gjør i dag, og det er vel kanskje derfor at skildringen hans av de gamle gudene blir litt respektløs.

Balders død

Vi skal nå høre hvordan det gikk til da Balder ble drept:

Jeg så lagnaden
Lagt for Balder
Blodig ofret
Odinssønnen
høyt over vollen
vokste, så jeg,
mjå og fager:
misteltein

Den vakre og gode Balder, drømte store drømmer om at hans eget liv var i fare. Han fortalte æsene om drømmene sine, og de rådslo med hverandre og bestemte seg for å gjøre alt for å beskytte ham.

Frigg, moren hans, tok alle ting i ed. Hun gikk til ilden og vannet, til jernet og malmen, stenene, jorden, trærne, fuglene, dyrene, eiteret, ormene og sykdommene og krevde at de ikke skulle skade Balder. Alle lovet henne det hun bad om. Æsene var derfor sikre på at Balder var usårlig. Så sirevar de at de moret seg med å skyte og kaste sten på ham. Noen hugget til ham, men samme hva de gjorde ble han ikke såret. Da Loke så dette ble han harm. Han tok kvinneskikkelse og oppsøkte Frigg som bodde i Fensalene. Frigg spurte den ukjente konen hva æsene foretok seg på tinget. Da hun hørte at alle skjøt på Balder, men at det ikke gjorde ham noe, fortalte hun at alle ting hadde lovet å ikke skade sønnen hennes:

Våpen og tre
Sårer ikke Balder
Ed har de svoret meg
alle sammen

Den listige Loke spurte om det virkelig var slik at alle hadde sverget. Frigg svarte at det gjaldt alle bortsett fra den vesle mistelteinen som vokste vestenfor Valhall. Den

var for ung til å kreve ed av, syntes hun. Da forsvant den gamle konen.

Loke gikk til mistelteinen og rykket den opp. Deretter dro han til tingplassen. Der møtte han Hod som stod for seg selv. Loke spurte hvorfor han ikke var med på å skyte på Balder slik de andre gjorde. Det var fordi han var blind, svarte Hod, og dessuten var han uten våpen. Loke tilbød seg å hjelpe ham, slik at han fikk gjort ære på Balder han også. Han skulle vise ham hvordan han skulle skyte, og at han kunne bruke en kvist han hadde med seg. Det var fordi han var blind, svarte Hod, og dessuten var han uten våpen. Loke tilbød seg å hjelpe ham, slik at han fikk gjort ære på Balder han også. Han skulle vise ham hvordan han skulle skyte, og han kunne bruke en kvist han hadde med seg. Så tok Hod mistelteinen, løftet buen og skjøt mot Balder, slik Loke viste ham. Skuddet gikk gjennom Balder, og han falt død om.

Først var æsene lamslåtte over drapet. Ingen orket å snakke om sorgen som hadde rammet dem, de begynte bare å gråte. Stedet æsene stod på var så hellig at ingen kunne ta hevn. Men Odin var den som tok seg mest nær av Balders død. Han forstod at dette var den største ulykken som hadde rammet guder og mennesker. Så tok Frigg ordet. Hun spurte hvem som ville ri til Helheim for å finne Balder og by Hel løsepenger for å få ham med til Åsgård.

Hermod den raske, Odins sønn, tilbød seg å dra, og dro av gårde på Sleipner.

Æsene gjorde i stand til bålferd. De flyttet Balders lik til sjøen. De ville sjøsette det store skipet hans, Ringhorne, og brenne liket på det. Men æsene greide ikke å rikke skipet. Derfor sendte de bud på jotunkvinnen Hyrrokkin i Jotunheimen. Hun kom ridende på en ulv, og hadde en hoggorm som tømmer. Hyrrokkin gikk bort til skipet, tok tak i staven og skjøv det ut på første forsøk. Tor ble rasende og ville knuse skallen hennes da han så hvor sterk hun var, men de andre æsene fikk stagget ham.

Då æsene bar liket ut på skipet, brast hjertet til Balders kone, Nanna Nepsdatter av sorg. Så ble hun også lagt på bålet. Deretter ble bålet tent. Tor stod ved siden av og viet det med hammeren. En liten dverg som het Let kom i veien for ham, og Tor sparket til ham så han falt i flammene og brant opp.

Mange møtte fram til likbrenningen. Odin med ravnene kom sammen med Frigg og valkyriene. Frøy kom i kjerre, trukket av galten Gullinbuste. Heimdal red på hesten Gulltopp, og frøya kom kjørende med kattene sine. Store flokker av rimtusser og bergriser møtte også opp. Odin la gullringen Draupne i flammene, og Balders hest ble leid til bålet med fullt rideutstyr.

Hermod red i ni netter gjennom dype daler. Han så ingenting før han kom til elven Gjoll. Der red han over Gjallarbroen som var dekket av skinnede gull. Modgunn, broens vokter, spurte om Hermods navn og ætt og om hva slags ærend han var ute i. Dagen før hadde det ridd fem flokker med døde menn over broen, fortalte hun, men det dundret ikke mindre da Hermod red over alene. Ikke hadde han farge som en dødning heller. Hermod fortelte at han lette etter Balder og spurte om Modgunn hadde sett ham. Det hadde hun, og Hermod red videre fram til til han kom til Helgrinden. Med et voldsomt sprang kom Sleipner over grinden. Hermod red til hallen, steg av hesten og gikk inn. Balder satt i høysetet, og Hermod ble der over natten.

Neste dag bad han Hel om at Balder måtte få ri tilbake med ham. Alle æsene gråt, fortalte han. Men Hel ville vite om det virkelig var slik at Balder var så høyt elsket som det ble sagt. Hvis alt, både levende og døde, gråt over ham, skulle han få dra tilbake til Åsgård, lovet hun. Men var det slik at noe eller noen ikke ville fikk gråte, måtte Balder bli hos henne.

Balder fulgte med Hermod ut og sendte med ham ringen Draupne til Odin. Nanna sendte med gaver til Frigg og Fulla. Tilbake i Åsgård fortalte Hermod om alt han hadde

sett og hørt. Æsene sendte ut bud og bad om at Balder ble grått ut av Hel.

Og alt og alle gråt. Men da sendemennene dro hjem etter fullført ærend, traff de en jotunkvinne som kalte seg Takk. Da de bad henne gråte over Balder svarte hun:

Takk vil gråte
Tørre tårer
Over Balders bålferd
Karsk eller død
Min var Karls sønn aldri
Hel kan ha det hun har.

Det var Loke, sønn av Lauvøy, som hadde skapt seg om til Takk.

Berit

Kilder:
Kompendium Nordisk språk og litteratur for 1800 Universitetet i Oslo
Ebbestad Hansen: Norrøne myter Arnkroner forlag 1993

”Helferd” av Gunnar Utsond (1864-1950)

I dansk folketro er Helhesten en vette i hesteskikkelse. Den er svart, her tre føtter og ikke noe hode. Den varslet pest og død. Helhesten kan også være den hesten som den døde rir til Hel på.

Den norsk billedhuggeren *Gunnar Utsond* var sterkt påvirket av *August Rodin* (1840-1917).

Han var født i Kviteseid i Telemark. I sine første arbeider er Utsond en nyromantiker med sterk sans for naturalismen. Senere fikk han en friere holdning til motiv og komposisjon. Da Kunstakademiet ble stiftet i 1909, fikk Utsond stilling som professor i skulptur. Denne stillingen hadde han fram til 1921.

”Helferd” er Gunnar Utsonds mest kjente skulptur. Skulpturen var med på Verdensutstillingen i Paris i 1900, der Utsond fikk gullmedalje. ”Helferd” ble utstilt på Jubileumsutstillingen på Frogner i 1914. Senere ble skulpturen flyttet til Sjømannsskolen på Ekeberg der den har fått en plassering som understreker tematikken i skulpturen

Jubileumsutstillingen på Frogner var en utstilling i Frognerparken i Oslo. Den ble arrangert i tidsrommet 15. mai til 11. oktober 1914 og skulle markere

hundreårsjubileet for Norges grunnlov. Utstillingen skulle blant annet vise Norges utvikling fra bondesamfunn til industrisamfunn, men inneholdt også omfattende utstillinger av norsk kunst, idrett og friluftsliv.

I sine første arbeider var Utsond en nyromantiker med sterk sans for naturalisme. Senere fikk han en friere holdning til motiv og komposisjon. I hans siste år blir uttrykket hans omtalt som grotesk symbolisme. Flere av disse arbeidene er å se ved Utsondhalli ved Kvitseid Bygdetun i Telemark.

Berit

Anthony Gormley ”Oslo Holocaust Memorial”

Vacant Chairs Akershusstranda

Når vi guider turister fra cruiseskip kan det være naturlig å nevne installasjonen ”Oslo Holocaust Memorial” – Vacant Chairs av den kjente britiske skulptøren *Anthony Gormley* (1950-). Installasjonen ble avduket 26. november 2000 for å minnes de 750 norske jøder som ble deportert først til Stettin og senere Auschwitz med M/S ”Bredtveit”, ”Donau” og ”Monte Rosa” den 26. november 1942.

Anthony Gormley er født i 1950 og oppvokst i Hampstead ved London. Hans mest kjente verk er Angel of North (1998). ”Her på berget” er han kanskje mest kjent for den omstridte installasjonen ”Jernmennene” (1997-99) på Solastrand ved Stavanger.

Berit

Høsttur til Buskerud

I år gikk Oslo Guideforenings studietur til Buskerud, der vi besøkte Kistefos, Blaafarveverket, Nyfossum og Fossesholm herregård.

Det var bestilt buss fra HMK med hyggelig sjåfør, *Nils*. I guidesetet satt *Ingrid Grimsgaard*. I første etappe orienterte hun om skipsfart og industriutvikling fra 1500-tallet og utover. *Buskerud* er avledet av Biskopsrud.

Første stopp var Kistefoss museet. Her fikk vi høre mer om industriutvikling av vår dyktige omviser, en utmerket videreføring av Ingrid's innledning på bussen.

I Kistefos-museet finnes også Harry Fets malerisamling. *Harry Fett* (1875-1962) var riksantikvar (1913-46) og en pioner innen norsk kunsthistorisk forskning.

Videre gikk turen til *Blaafarveverket*, som har begrenset åpningssesong. Den prektige empirebygningen *Nyfoss* ligger 5 minutter fra *Verket*, og var Blaafarveverkets tekniske direktørs bolig; et vakkert anlegg med rosehave, lysthus og andedam. Siden 2002 har den norske malerinnen *Ida Lorentzen* prydet stuene, hvert år med nye motiver.

Siste stopp var staselige Fossesholm Herregård ved Vestfossen. Hit arrangeres ofte førjulsturer og happenings. Vår lokalguide var en dyktig formidler som med sitt entusiasme og fortellerkunst gjorde besøket til noe mer enn bare en ”omvisning”.

Berit

Kistefoss tresliperi

Kistefosmuseet

Der gamle tresliperiet på Kistefos er i dag et museum. Arbeidsplassene er for lemgst borte, men kunnskap om arbeid dagen på Kistefos blir nå formidlet til publikum i den gamle fabrikken.

Historien

Konsul *Anders Sveaas* var en gründer med visjoner og forretningssans. Etter å ha kjøpt fallrettighetene til Kistefossen i Randselva i Jevnaker kommune, stiftet han i 1889 AS Kistefos Træsliberi. På det meste sysselsatte de 86 mann. Stiftelsen

Anders Sveaas

Kistefos-Museet ble opprettet i 1996 og kom i stand ved gaver fra Christen Sveaas og Jevnaker kommune. Christen Sveaas er barnebarn av Anders Sveaas. Formålet er å bevare det tidligere tresliperiet som industrimuseum, samt å drive innn annen virksomhet innen kunst og kultur.

Et kulturminne

Fra 2002 har det gamle tresliperiet på Kistefos stått på Riksantikvarens liste over teknisk-industrielle kulturminner av stor verdi og basjonal interesse. Kistefos museet tar i dag vare på anlegget med gamle bygninger, utstyr og samlinger av gjenstander, fotografer og arkiv.

Blaafarveverket

Det kongelige Modumske Blaafarveværk ble opprettet i 1773 for å utvinne kobolt fra gruvene på Modum. Kobolten skulle brukes til framstilling av koboltblå farve til verdens porselens- og glassindustri.

I dag er det et 8 km langt museum med en blanding av kunst, kultur og natur som skaper ro, rekreasjon og opplevelser for alle generasjoner.

Berit

Blaafarveverket

Femten skipsvrak i Barcode- tomtene i Bjørvika

Ved *Norsk Sjøfartsmuseum*s arkeologiske undersøkelser i forbindelse med grunnarbeidene i en av de såkalte *Barcode-tomtene* i Bjørvika, har det blitt funnet minst ni skipsvrak. Skipsvrakene har ligget usedvanlig godt bevart under flere meter med leire og andre sedimenter. Skipene er alle bygget i eik, og er nesten komplette til tross for flere hundre år under vann og land.

Den foreløpige tolkningen er at båtene kan dateres til første halvdel av 1600-tallet, men vi har ikke fått bekreftet dette ved naturvitenskapelige prøver. Fire av båtene er foreløpig gravd fram. Tre av disse er mellom 7 og 10 meter lange, mens den siste er nesten 18 meter. Alle fartøyene er bygget i norsk klinkbyggertradisjon. Om dateringene viser seg å stemme, representerer funnene et kildetilfang til skipskonstruksjon i en periode med svært få tidligere kjente funn fra Norge. Om dateringene viser seg å være feil, representerer uansett funnene den største samling av historiske skipsvrak funnet her i landet.

Barcode-tomtene ligger i dag flere hundre meter fra sjøen, men helt fram til midten av 1800-tallet gikk sjøen hit inn. Man regner med at skipene har fått ligge i fred fordi denne delen av havna var perifer i forhold til Christiania gjennom hele 1600- og 1700-tallet. Ved oppfylling av området ved midten av 1800-tallet ble skipene forseglet under leire og fyllmasser, før de i løpet av sommeren har sett dagens lys igjen for første gang på kanskje fire hundre år. Skipsvrakene vil i løpet av høsten 2008 bli gravd ut og fjernet fra byggtomta.

*Oversiktsbilde over funnstedet.
Foto: Norsk Sjøfartsmuseum / Jostein Gundersen*

Norsk Sjøfartsmuseum har som hovedmål å være en landsdekkende institusjon som skal skape kunnskap om norsk sjøfart og virksomhet knyttet til kyst, sjø og vassdrag i historiske og samtidige perspektiver. Det er videre et mål å belyse hvordan dette har hatt og har betydning for kulturell, sosial og økonomisk utvikling i Norge.

Sjøfart og sjøfartshistorie

En viktig oppgave for *Norsk Sjøfartsmuseum* er å utvikle og utdype kunnskap om maritim historie og kultur.

Museets medarbeidere har publisert et stort antall bøker og artikler, med hovedvekt på nyere norsk sjøfartshistorie, marinarkeologi og kystkultur. Resultater formidles både gjennom temautstillinger og ved publikasjoner. Siden 1971 har Museet utgitt en årbok, med faglige og populære bidrag både fra egne medarbeidere og fra eksterne forfattere, i tillegg til en egen skriftserie med monografier av forskjellig art.

Båthallen er for tiden under ombygging. Under ombygningen av Bjørvika ble det gjort flere interessante funn, og museumskoordinator *Eyvind Bagle* gav Oslo Guideforenings medlemmer en interessant omvisning onsdag 10. juni 2009.

Berit

Sakset fra hjemmesiden til Norsk Sjøfartsmuseum.

Oscarshall

Lystslottet Oscarshall på Bygdøy ble bygget for Kong Oscar I og Dronning Joséphine og stod ferdig i 1852. Den danske arkitekten Johan Henrik Nebelong stod for byggingen, men datidens norske samtidskunstnere fikk viktige oppdrag. Ikke minst er bildene malt av Adolph Tidemand og Joachim Frich sentrale i utsmykkingen.

Bygningen blir sett på som en av de viktigste nygotiske profane bygningene i Norge. Arkitekturene er inspirert av nygotiske slott, en vanlig påvirkningskraft i midten av det nittende århundre i Skandinavia. I tillegg til hovedbygningen består eiendommen av en park som strekker seg ned til Frognerkilen, der det ligger en åpen paviljong.

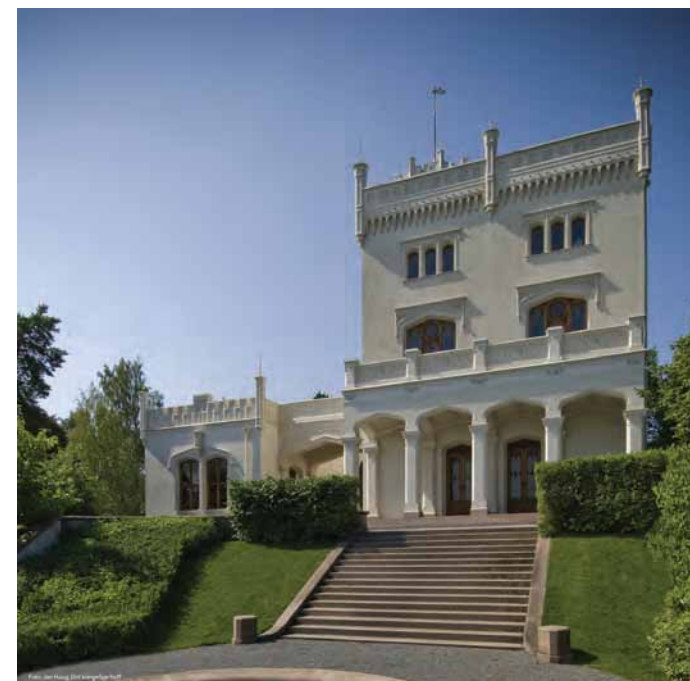
Interiøret er i sin helhet laget av norske kunstnere og håndverkere. Tidemands folkelivsskildringer og Gudes detaljrike landskaper pryder slottets spisesal. Etter restaureringen som pågikk fra 2006 til august 2009 ble Oscarshall igjen åpnet for allmennheten som et museum i sommerhalvåret. Restaureringen har kostet 115 millioner kroner.

La oss håpe at Kongefamilien vil bruke Oscarshall i forbindelse med representasjon.

Torsdag 24. september fikk medlemmer av Oslo Guideforening spennende omvisning i det nyrestaurerte slottet!

Berit

Alle foto: Jan Haug, Det kongelige hoff

Byutvikling – hva skjer i Oslo.

Det begynner å bli en stund siden guidene hadde gleden av å høre på Dagny Gärtner Hovig fra Plan- og bygningsetaten som holdt foredrag på Treider rundt temaet "Byutvikling – hva skjer i Oslo", etterfulgt av en interessant og meget lærerik to-timers rundtur i byen i buss.

Siden denne turen i mai har også avisene brakt oss en del informasjon vedr. de samme temaer som Gärtner Hovig tok opp, men uansett; et kort referat er forhåpentligvis fortsatt av interesse for Kildens lesere.

Man regner med en kraftig befolkningsvekst i Oslo i årene som kommer – bare siden år 2000 har byen fått 60 000 nye innbyggere. Denne utviklingen forventes å fortsette – kanskje vil det bo 120-130 000 flere personer her innen år 2025, det vil si 700 000.

Hovedstaden har fått stor innflytting fra resten av Norge. Mange unge fra andre deler av landet som kommer for å få utdanning i Oslo vender ikke hjem, men bosetter seg her fast. Oslo har også stor utenlandsk innvandring. Innvanderne trekker ofte til hovedstaden. Siden det bor mange unge i Oslo, er fødselsoverskuddet stort. Denne nye befolkningstilveksten gjør at rundt 60 000 nye boliger må bygges frem til 2025. Det må også settes av plass til ca. 100 000 nye arbeidsplasser, nye skoler, butikker, barnehager og annen service, men også flere friarealer. I tillegg må det tas høyde for mer trafikk.

Markagrensen skal bestå, og utbyggingen må derfor skje innen den eksisterende byggesonen. Marka utgjør to tredjedeler av hovedstadens areal. Men Oslo er ingen spesielt tett by. Vi har ca. 3 900 innbyggere pr. kvadratkilometer. Dette er lite sammenlignet med for eksempel *København*, som har det dobbelte, og *Paris* som har 13 000 innbyggere pr. kvadratkilometer. Det er plass til mye mer bygging, men byen vil da endre utseende ved at det bygges høyere og tettere.

Bjørvika, Filipstad og Tjuvholmen er nye utbyggingsområder i sentrum. På Tjuvholmen skal det i alt bygges 148 000 m², hvorav 77 000 skal være boliger (inntil 1 200 leiligheter). 1. trinn er ferdig, noe er nylig er blitt innflytningsklart, mens ytterligere bygging vil pågå enda noen år. For øvrig vil det bli hotell, butikker, kontor, restauranter, barnehage og kulturvirksomhet. Det vil bli bygget en kunstig øy i området der *Astrup-Fearnley-museet* vil bli flyttet.

Tjuvholmen Niels Torp AS arkitekter MNAL MNIL

Også gamle industriområder er under forandring til boligbygging og moderne kontorarbeidsplasser. (Mange slike prosjekter er gjennomført, bl. a. langs med Akerselva). Nydalen er her et godt eksempel. *Handels høyskolen BI* med sine 10 000 studenter har flyttet dit, det samme har mange konsulentfirmaer, medier og kulturbedrifter. Elvebredden er opprustet. Akerselva var det ikke lett å se noe til den gang Spikerverket lå her og 1 000 mann hadde sin arbeidsplass i Nydalen. Noen av industribygningene fra den tid er blitt tatt vare på. Fra å være et stort industriområde har man fått til et levende bydelssenter her. Det er også bygget ca. 450 boliger.

Grøntplan for Oslo er laget for å ta vare på de grøntområdene som er i byen og sikre nye. Den legger også til rette for å lage "grønne stier" gjennom byen, fra Marka og ned til fjorden. På sikt er det et mål å få åpnet mest mulig av de åtte elvene i byen (mange er helt overbygd) og anlegge grøntdrag og turveier langs dem.

Det er også laget en plan for å få rustet opp eksisterende og anlagt nye torv- og møteplasser rundt om i de forskjellige bydelene.

For øyene i Oslofjorden er det utarbeidet en reguleringsplan for å kunne sikre strandlinjen til allment bruk. Det er også laget en reguleringsplan for store deler av Bygdøy. Hensikten er å sikre og bevare friområdene og friluftsinteressen, og samtidig sikre utvidelsesmuligheter for Folkemuseet.

Forslag til grøntplan for Oslo. Illustrasjon av planens strategier.

Som vi også kjenner til fra avisene er det pr. dags dato ennå uklart hva som kommer på *Vestbanetomta*. Vestbanebygningen er fredet.

Kommunen ønsker å vitalisere *Kvadraturen*, som i dag stort sett ligger øde etter arbeidstid. Det er innledet et samarbeid mellom kommunen, grunneiere, næringsdrivende og andre aktører som skal se på muligheter. Kvadraturen er viktig historisk, og både området som helhet og mange bygninger er verneverdig.

Filipstad skal på sikt gjøres om til bolig- og næringsområde. Kielfergene vil fortsette å ha sin terminal der.

Av hensyn til *Akershus festning* blir det begrensede endringer på *Vippetangen*, men området skal gjøres til et ennå triveligere område å spasere i. Fiskehallen blir bevart, mens det er uavklart hva som skal skje med siloen. Danskebåtene skal få nytt terminalbygg.

I *Bjørvika* er utbyggingen i full gang. Den såkalte *Barcode-rekka*, nærmest jernbanesporene, i ferd med å reise seg. Grunnet den nye senketunnelen vil man få frigjort et stort

areal der E18 går i dag. Hele Bjørvika byutviklingsområde er på 700 dekar. Ca. 40% av dette arealet vil bli bebygget, 20% vil være gategrunn, og de siste 40% gangveier, promender, torg. I alt vil det bli (4-5 000 boliger), hovedsakelig i den østlige delen. Boliger blir det bl. a. i de øverste etasjene på Barcode-husene. På Sørengautstikkeren starter utbygging av ca. 950 boliger i 2010.

Deichmanske bibliotek kommer der motorveien nå går. Akerselva vil bli åpnet lengre opp mot sporområdet. Nytt Munch-museum kommer på *Paulsenkaia* (der veivesenets røde brakke nå ligger). Området får gatenett som forlengelse av Kvadraturens gatenett, og det blir 7 gangveier (allmenninger) som forbinder den bakenforliggende by i vest, nord og øst ned mot Bjørvika og fjorden. Det vil bli anlagt en gangvei, havnepromenaden, langs hele sjøsiden. Utbyggingen av Bjørvika vil ta ca. 10-15 år.

På *Løren* bygges det i alt 1 500 nye boliger, bl.a. på den gamle Løren militærleir.

Også tilliggende gamle industriområder inngår i byggeområdet. *Selvaag*, som er utbygger, har anlagt en skulpturpark i boligområdet. Alle skulpturene er laget etter temaer fra Ibsens Peer Gynt. Skulpturene er valgt ut fra en skulpturkonkurranse med deltakelse fra mange

"De andre skapningene i Dovregubbens hall" av Christine Aspelund

land. Kunstnerne som har bidratt er, foruten norske, tyske, italienske polske, amerikanske, spanske og irske, mange av dem kjente og etablerte kunstnere i sine hjemland. I alt vil det bli 30 skulpturer, ca. halvparten er utplassert i pr. i dag. Norske kunstnere som har bidratt her er bl. a. Per Ung og Nina Sundby.

En liten søndagstur til *Lørenbyen* for å se på de morsomme statuene og de fine, nye boligområdene der kan anbefales. (Du kan ta 31-bussen og gå av på Sinsen, 57-bussen - Løren ring, eller evt. bussene nr. 23 og 24).

Illustrasjon fra Arkitektturnytt.no som utgis av JH Infodesign

Arbeiderbladet bygget sitt avishus her på Hasle i 1988. De var her i 10 år og flyttet til Møllergata samtidig som de skiftet navn til Dagsavisen. For et par år siden ble bygget revet og erstattet av dette moderne leilighet- og forretningskompleks.

Foto: Arild Eugen Johansen

brukes til kulturformål. Den fungerer også som en effektiv sperre mot støy fra E6-brua som krysser dalen. Det skal bygges 1 600-1 800 leiligheter i regi av OBOS. Første byggetrinn er klart, snart kommer del II og III. De første beboerne flyttet inn her høsten 2007.

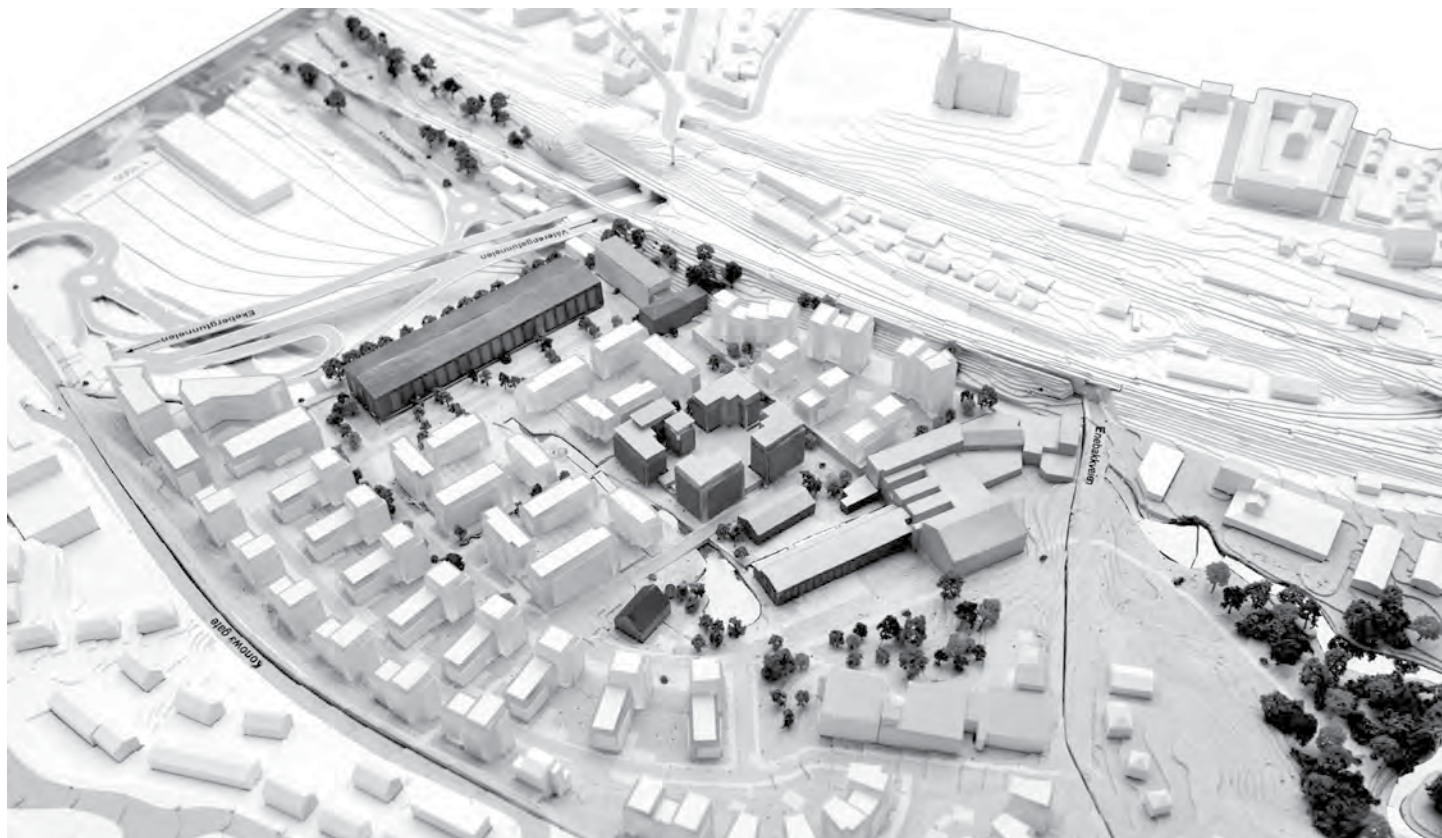
Kværner bruk holdt til her fram til for 10 års siden da OBOS kjøpte seg inn.

En stor takk til Dagny Gärtner Hovig som tok oss med på denne utrolig interessante rundturen i Oslo.

At vår kjære hovedstad gjennomgår enorme endringer en det ingen tvil om - nå gjelder det bare å ta utfordringen og forsøke på best mulig måte og etter beste evne å formidle dette videre til turistene våre.

Brit

En ny bydel med 1800 boliger på Kværners tidligere industriområde. Foto: Thomas Bjørnflaten /nyebilder.no

Hollandske delikatesser – Poffur to go

Mange har savnet noe ”å bite i” på Kon-Tiki museet. Denne muligheten får vi nå. ”Poffur-to-go” åpner nå, og et besøk her vil nok passe de fleste!

Her er det hyggelig atmosfære i et trivelig miljø med hele 25 sitteplasser på en solrik terrasse.

Hva er poffertjes? Det er hollandske mini pannekaker. Disse pannekakene er annerledes enn en pannekake både i størrelse og konsistens. ”Poffertjes” blir laget av en mer luftig røre enn pannekaker. Dette resulterer i små herligheter som smaker fantastisk.- En spesiell stekeplate sørger for at røren kan heve seg betydelig mens den stekes. Tradisjonelt ble poffertjes severt med smeltet smør og melis, men passer også godt som tilbehør til salt mat som skinke, ost og røkelaks.

En liten godt bevart hollandsk lekkerbisken er nå tilgjengelig i Norge.

Berit

Reiselivet i Oslo hilser Melodi Grand Prix hjertelig velkommen til byen!

(27.05.09) I en pressekonferanse i dag kunngjorde NRK at neste års semifinaler og finale i Eurovision Song Contest vil arrangeres i Oslo lørdag 29. mai 2010. Reiselivet i og rundt hovedstaden ønsker gigantarrangementet hjertelig velkommen!

”Det kommer til å være en fornøyelse å være med på dette,” sier salgs- og markedssjef i VisitOSLO Heidi Thon. Melodifestivalen tiltrekker seg flere hundretalls millioner TV-seere, mange titalls tusen publikummere, over to tusen internasjonale pressefolk og flere tusen TV-medarbeidere. ”Arrangementet er i seg selv på størrelse med en stor kongress, og har i tillegg høy markedsføringsverdi for reiselivet hvis vi gjør dette på riktig måte,” sier Thon. I tillegg kommer ringvirkningene for turistnæringene i hele østlandsregionen og resten av Norge.

”Rybaks seier har tiltrukket seg enorm oppmerksomhet fra hele Europa, og vi har allerede hatt mange journalister og andre på besøk som en direkte konsekvens av Melodifestivalen” sier Heidi Thon. ”I blant annet Storbritannia, Tyskland og Spania har Rybaks ”Fairytale” allerede etablert seg i toppen av hitlistene. Der hører Oslo og Norge også hjemme!” sier Heidi Thon.

For mer informasjon, kontakt VisitOSLO ved salgs- og markedssjef Heidi Thon, telefon (mobil) 93 22 49 70.

Alexander Rybak

Alexander Igorovitsj Rybak er født i Minsk i Sovjetunionen, nå Hviterussland 13. mai 1986. Han er en norsk komponist og skuespiller, bosatt på Nesodden utenfor Oslo.

Rybak ble internasjonalt kjent etter at han vant finalen i Eurovision Song Contest 2009 med den selvkomponerte sangen ”Fairytale”.

Alexander Rybak bodde i Hviterussland fram til hen var fire år gammel. Da flyttet familien til Nesodden i Akerhus, hvor han fortsatt bor. Hans familie er svært musikalsk, moren Natalia,

spiller piano, og faren, Igor, spiller fiolin.

Etternavnet er avledet av den hviterussiske yrkestittelen ”rybak” fisker.

Alexander Rybak har spilt fiolin og piano siden han var fem år gammel. Sammen med sin far øvde han fiolin helt til han begynte å studere ved professor Isaac Schuldman ved Norges Musikkhøgskole.

I perioden 2000 til 2003 var Alexander elev hos fiolinisten, dirigenten og pedagogen Alf Richard Kraggerud, senere etterfulgt av studier hos Eileen Siegel, konsertmister i Oslo-filharmonien, og hod Lena Rist-Larsen,

fiolinpedagog, og norgesmester i trekkspill.

Han har hatt timer og masterclasses med blant annet Piotr Janowski, Ole Bøhn, Henning Kraggerud, Ilya Konovalov, Mauricio Fuks, Detlef Hahn, Geir Inge Lotsberg, Eduard Gratch, Roland Vamos og Harald Aadland.

Sommeren 2002 ble Alexander belønnet med flere norske kur og festivaler som blant annet Valdres Sommersymfoni og den internasjonale Hemsedal-festivalen for dansere og musikere.

Han har blant annet opptrådt sammen med Arve Tellefsen,

Morten Harket, Stephen Ackles og Knutsen & Ludvigsen.

I 2009 inviterte Elisabeth Andreassen med seg Rybak på turne med sanger fra hennes plate Spellemann, med musikk fra både Norge og Sverige med inspirasjon av folketoner.

Rybak vant finalen i Melodi Grand Prix 2009 med sangen ”Fairytale”, som han hadde skrevet selv. ”Fairytale” er en kjærlighetssang inspirert av følelser tilen tidligere kjæreste.

16. mai 2009 vant han finalen i Eurovision Song Contest 2009 i Moskva med 387 poeng sov var ny rekord.

Berit

Gratulerer! Gratulerer! Gratulerer! Grat

Årets
Nobelprisvinner
2009.

Kunngjøringen

"Den Norske Nobelkomite har bestemt at Nobels fredspris for 2009 skal tildeles president Barack Obama for hans ekstraordinære innsats for å styrke internasjonalt diplomati og mellomfolkelig samarbeid. Komiteen har lagt spesiell vekt på Obamas visjon om og arbeid for en verden uten atomvåpen.

Obama har som president skapt et nytt klima i internasjonal politikk. Multilateralt diplomati står igjen sentralt, med vekt på den rolle FN og andre internasjonale institusjoner kan spille. Dialog og forhandlinger foretrekkes som virkemiddel for å løse selv de vanskeligste internasjonale konflikter. Visjonen om en verden uten atomvåpen har på en kraftfull måte revitalisert forhandlinger om nedrustning og rustningskontroll. Gjennom Obamas initiativ spiller USA nå en mer konstruktiv rolle i å møte de store klimautfordringene verden står overfor. Demokrati og menneskerettigheter skal styrkes.

Det er sjelden at en person i den grad som Obama har fanget verdens oppmerksomhet og tent et håp blant verdens folk om en bedre framtid. Hans diplomati er basert på forestillingen om at de som skal lede verden, må gjøre det på grunnlag av verdier og holdninger som deles av størstedelen av jordens befolkning.

Gjennom 108 år har Den Norske Nobelkomite prøvd å stimulere nettopp den internasjonale politikk og de holdninger som Obama nå er den ledende talsmann for i verden. Komiteen vil slutte seg til Obamas appell om at «Now is the time for all of us to take our share of responsibility for a global response to global challenges.»

FOR ET STYRKET INTERNASJONALT SAMARBEID OG EN VERDEN UTEN ATOMVÅPEN

President Barack Obama fikk Nobels fredspris for 2009 for sin innsats for å styrke internasjonalt diplomati og mellomfolkelig samarbeid. Den Norske Nobelkomite la spesielt vekt på Obamas visjon om og arbeid for en verden uten atomvåpen. Obama har som president skapt et nytt klima i internasjonal politikk.

"Tiden er kommet da vi alle må ta vår del av ansvaret for å finne et globalt svar på globale utfordringer."

PRESIDENT BARACK OBAMA,
FNs generalforsamling, 23. september 2009

HÅP OM ENDRING

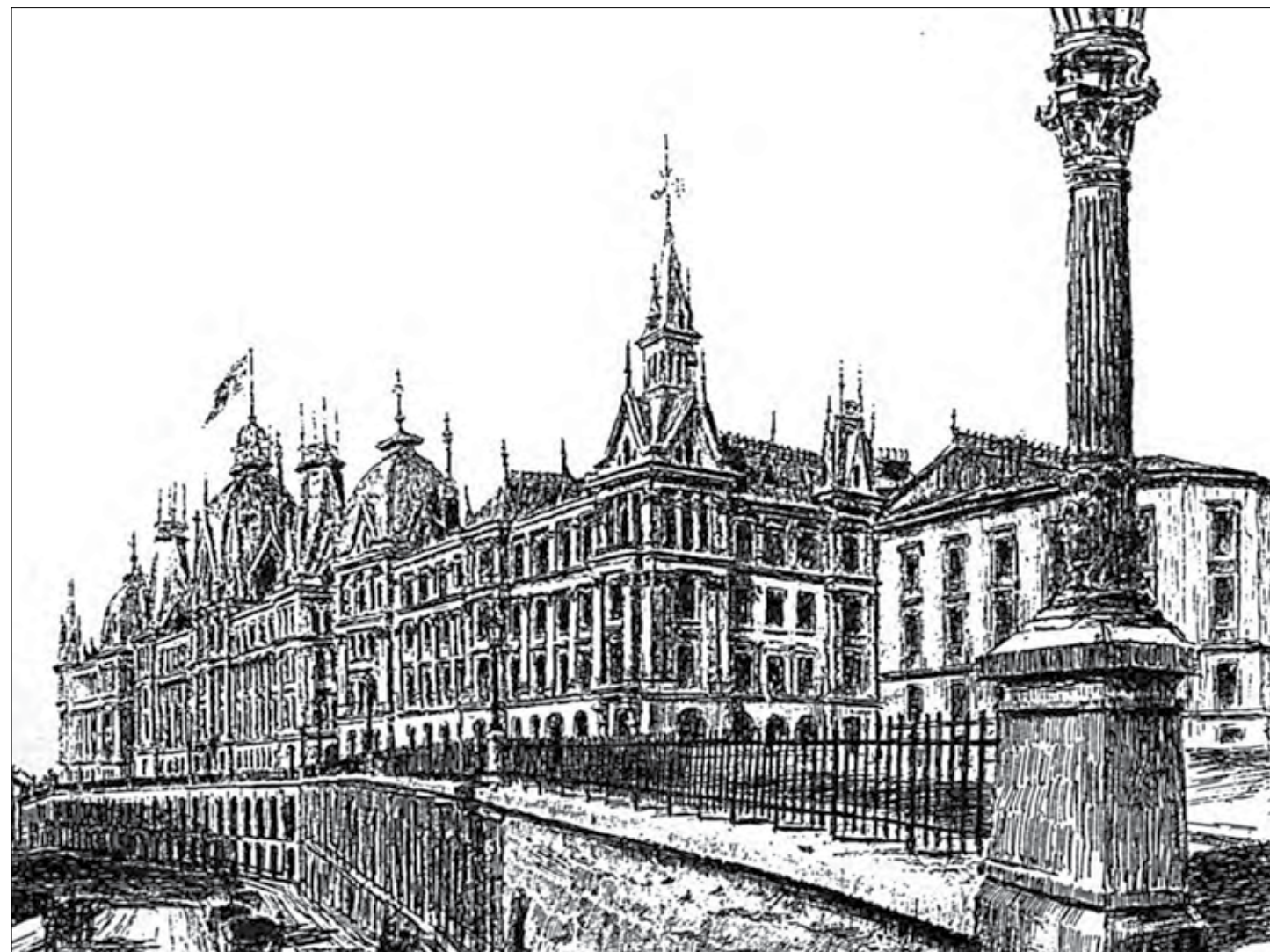
Barack Hussein Obama ble født på Hawaii 4. august 1961. Moren var fra USA og faren fra Kenya. Hans flerkulturelle bakgrunn gjorde ham til en uvanlig amerikansk president og samtidig en representant for et flerkulturelt og forent Amerika. Han studerte statsvitenskap og internasjonal politikk ved Columbia University, og jus ved Harvard University. Han har jobbet som borgerrettsadvokat i Chicago og i 2004 ble han valgt inn i det amerikanske Senatet. 20. januar 2009 ble han valgt inn som USAs første ikke-hvite president. Obama har en visjon om en verden uten atomvåpen og vektlegger multilateralt samarbeid. Han har fremhevet dialog og forhandlinger som virkemidler for å løse internasjonale konflikter.

FORKJEMPER FOR NEDRUSTNING

Nedrustning var et sentralt tema for Obama allerede i valgkampen i 2008: "Amerika søker en verden uten atomvåpen" var hans klare budskap. Som president lanserte han en internasjonal strategi for å redusere, og etter hvert fjerne, alle lands atomvåpen. Hans forsøk på å gjenoppta dialogen med Iran om atomvåpen har også blitt sett på som vesentlig. I en kommentar til tildelingen av fredsprisen til Obama fremhevet tidligere fredsprisvinner og generaldirektør i IAEA, Mohamed ElBaradei, betydningen av denne dialogen og sa: "Jeg kan ikke tenke meg noen som fortjener dette mer!"

REAKSJONER PÅ PRISEN

Kritikere av tildelingen reiste raskt spørsmål ved hvorvidt komiteen belønnet Obamas intensjoner som president mer enn hans prestasjoner. Nobelkomiteens leder Thorbjørn Jagland forsvarte avgjørelsen med å vise til Nobels testamente og at prisen skal gå til de som det siste året har gjort mest for internasjonal forbrødring og samarbeid. Martti Ahtisaari, fredsprisvinner i 2008, sa at han antok at Nobelkomiteen ønsket å oppmuntre Obama i sakene han har fremmet på den internasjonale arenaen. Selv kommenterte Obama tildelingen slik: "Jeg tar imot denne prisen som en oppfordring til handling."

Ny vandretur i Oslo

Turen heter: "Utvalgte steder i krigens Oslo, fra Akershus til Victoria terrasse". Tanken er at våre vandrere skal bli litt bedre kjent med vår nære krigsfortid.

Guidene som har laget opplegget er: Marie Berg, Ellen Omtvedt Jenssen og Kari Brox.

Vi ble inspirert av en bok om krigen av forfatteren Ottar Samuelsen, oppvokst i Oslo, idet han beskriver hendelser i Oslo fra en ny synsvinkel. Bokens tittel sier mye: "Det var her det skjedde", med undertittel "Oslo under andre verdenskrig – sett i dag". Hans datter har bidratt med en rekke utrolig flotte fotografier, ofte tatt på samme tidspunkt på døgnet som hendelsen fant sted under krigen. Vi har også benyttet mange andre kilder, både skriftlige og muntlige og har også vært på Hjemmefrontmuseet hos Arnfinn Moland og fått fyldig informasjon av Maries mann, Rolf Berg.

Vandreturen er lagt opp slik at vi begynner på Akershus og avslutter i nærheten av Victoria terrasse. Vi stopper spesielt ved steder hvor det skjedde sabotasjer og forteller

ellers om offentlige bygninger som hadde betydning under krigen.

Det som har skjedd hittil er at vi satte av to dager i mai og to dager i juni til denne vandringen. De to siste ble annonsert i *Aftenposten* under 'Hva skjer'. Det som skaper problemer er at det ellers er vanskelig å få publisert turer i konkurranse med andre interessante tilbud, så vi endte med små, eksklusive grupper. Vi tar sikte på flere turer til våren!

Vi tenker som så at nå har vi et opplegg som vi gjerne formidler i nye omganger hvis det er interesse for det. Turen går på norsk og passer for dem som vil få en del av Oslos krigshistorie formidlet på en ny og annerledes måte.

Turen tar ca 1½ time og koster kr 100,-.

Ta gjerne kontakt med oss. Vi samarbeider med Oslo Guideservice AS.

Berit

Kari Kjølø til minne.

”Kari Kjølø – den festlige guiden med den blå og hvitrutete vaskehatten langt ned i ansiktet, slik husker vi henne...

Kari tok sin guide-eksamen i 1969 i regi av Nanna Lynneberg. Jeg traff henne først på guide-kurset, men hadde kontakt med henne så lenge hun var aktiv guide.

Kari var en humørspreder – alltid godt humør, alltid med en positiv kommentar på si. Hun var ”latiner”, med fransk mor, men tilbrakte vel mesteparten av sin ungdomstid i Spania.

Hun snakket fransk og spansk flytende, og fulgte perfekt med turistene på deres rare innfall.

Hun var dypt savnet av spanske reiseledere, som var våre felles arbeidspartnere. Lenge etter at hun sluttet å guide, kom de for å besøke henne, eller avtalte å treffe henne over en kopp kaffe i sentrum.

Hun ga hele seg, og åndet og levde for guidingen. En fargeklatt i miljøet er borte.”

Liv Cardona

”Kari var et fargerikt og engasjert menneske. - Vi satt bl.a. i styret sammen i Centro Hispano-Norugo – en forening til fremme av relasjoner mellom Norge og spansktalende land.

For mer enn 30 år siden var Kari og jeg med noen forretningsmenn fra San Sebastian i Spania. De skulle kjøpe to skipslaster med ”bacalao” oppe i Nord-Norge. - Med utgangspunkt i Tromsø skulle to ansatte i det spanske firmaet følge med en båt, som skulle laste klippfisk fra øyene utenfor. - Det var vinter, og Kari spurte uten blygsel hva slags undertøy de hadde. Etter å ha fått svar på sitt spørsmål, gikk Kari til innkjøp av ull stilongs med trøye – en i rødt og en i grønt, og sjefen fikk regningen. De var mållose i øyeblikket, men etterpå veldig takknemlig. - De hadde ikke overlevet vinterkulden på disse iskalde fiskehallene uten skikkelig undertøy.

Greta Kristoffersen

”Kari Kjølø var allerede en erfaren Oslo-guide i 1976 da jeg selv tok min eksamen. Jeg husket at hun var meget ettertraktet blant de spanske reiselederne. Hun behersket spansk helt flytende, og hadde en egen evne til å spre sitt gode humør og vinnende vesen til turistene. Kari hadde faste reisledere som

kom til Oslo år etter år, og som bare ville jobbe med henne – den gang var det relativt få spanske reisebyråer som opererte på Norge og antallet turister var mindre. Vi var også færre Oslo-guider som snakket spansk den gangen.

Spansktalende bussturister startet gjerne sin reise i Madrid og dro innom de viktigste storbyene i Europa før de ankom Oslo. De besøkte sjelden Vestlandet og fjordene den gangen, bl.a. grunnet bussenes vekt og størrelse som ikke samsvarte med kravene for å kjøre langs smale, norske vestlandsveier. Turistene hadde allikevel hørt om de norske fjorder. Reiselederne ønsket derfor ofte å ta dem med til et landskap i nærheten av Oslo, for at de i hvert fall skulle se noe som kunne minne om et fjordlandskap.

Oftest dro vi til Tyriforden og med buss opp til ”Kongens utsikt”, men Kari organiserte også turer videre til ”Dronningens utsikt”. Det er langt å komme seg dit til fots. Utsikten er til gjengjeld fabelaktig når man vel er fremme. Dette var i den tiden da platåskoene var moderne. Mange av turistene hadde nok ikke tatt med helt korrekt fottøy for slike lange turer til fots, men frem til ”Dronningens utsikt” kom de og det uten å klage – alle var fornøyde uansett når Kari arrangerte utflukt ut av byen.

Det er vemodig å høre at denne guide som i sin tid gledet så mange turister nå er gått bort.”

Brit Hasvoll

Kari Marie Kjølø ble født 27. juli 1919, og døde 2. mai 2009. Requiemmesse fant sted i St. Olavs katolske Domkirke tirsdag 12. mai 2009.

Fred over hennes minne.

Et multikulturelt samfunn

2008 var *Mangfoldsåret*. Innvandrerbefolkningen i Norge har økt sterkt i løpet av de siste 20 år,og vi har fått hva vi vil kalle *et multikulturelt samfunn*. Vi har etter hvert også fått en middelklasse hvor stadig flere har høyere utdanning.

I 2008 hadde vi 10% innvandrere i hele Norge, og hele 25% i Oslo. I 1986 var tilsvarende tall 2,5% på landsbasis, og 10% i Oslo. Da den første folketelling ble utført i Norge i 1865, viste det seg at mindre enn 1% var født i utlandet, og da hovedsakelig i Sverige.

Det snakkes i alt 150 språk i Norge, og 125 av dem er representert i grunnskolen i Oslo. Engelsk er ikke lenger et *fremmedspråk* i norsk skole, men regnes som *andrespråk*. I stor grad benyttes også engelsk som ”*Lingua franca*”, et språk begge samtalepartnerne forstår og kan kommunisere på, uten at det er morsmål for noen av dem. Engelsk har i stor grad overtatt rollen for *latin*, et språk svært få i dag lærer.

Med fremmedspråk mener vi språk som læres og brukes utenfor land og områder der språket er i bruk. Før 1970 hadde vi også nasjonale minoriteter med egne språk; *nordsamer, sørsamer, kvæner, romfolk og jøder*. Disse gruppene har hatt over 100 års tilknytning til riket, og regnes ikke lenger som innvandrere. Når vi snakker om språklige minoriteter, mener vi folk som har kommet til Norge etter 1970 og har to utenlandskfødte foreldre.

Berit.

Kilder: *Selj: Med språklige minoriteter i klassen Cappelen Akademisk forlag 2004*

Adelstitler

I Norge ble alle adelige titler og privilegier opphevet i 1821. De viktigste utenlandske er:

Hertug/hertuginne:

Engelsk Duke, Duchess. I Sverige er det bare medlemmer av kongehuset som har hertugtittel (*Hertig*) og tiltales som Deres kongelige høyhet.

Marki/markise:

Engelsk: Marquis

Fyrste/fyrstinne:

Fransk: Prince, Princess. Brukes dels om medlemmer av et kongehus, dels har visse hertugfamilier rett til tittelen, som bæres av eldste sønn. I Norge brukes

ordene prins og prinsesse bare om medlemmer av et kongehus. Monaco er således et fyrstedømme, hvor prins Albert er fyrste.

Greve/grevinne:

Engelsk Earl og Countess, tiltales som *Lord* og *Lady*. I Danmark finnes tittelen *Lensgreve* og *Lensgrevinde*. Personer med disse titler er familieoverhoder og innehar et len.

Visegreve/visegrevinne:

Engelsk: Viscount, Viscountess. En ikke-engelsk greve kalles *Count, Countess*.

Baron/baronesse:

Engelsk Baron, Baroness. Tiltales og omtales som *Lord* og *Lady*. I Danmark

finnes *Lensbaron* og *Lensbaronesse*. Personer med disse titler er familieoverhoder og innehar et len.

Baronets og Knights:

I Storbritannia finnes disse to lavere adelstitler. Mannen tittel er *Sir*, hustruens tittel er *Lady* + etternavn. Hennes fornavn brukes verken i tiltale eller omtale – Dette er forbeholdt døtrene av *Dukes, Marquises* og *Earls*, som beholder denne tittelen uansett hvem de gifter seg med, eks: *Lady Diana*.

Kilde:Waldemar Brøgger: *Skikk og bruk J.W. Cappelens forlag 1960*

Berit

EXCHANGE WECHSEL CAMBIO

FOREX
MORE MONEY FOR YOUR MONEY

OSLO SENTRALSTASJON • ØVRE SLOTTSGATE 12 • FRIDTJOF NANSENS PLASS 6 • BRUGATA 8

Vi guider deg til en bedre helse!

**20% RABATT PÅ
MBT TIL MEDLEMMER I
OSLO GUIDEFORENING!**

Plager i muskel- og skjelettsystemet utgjør mellom 40 og 50 prosent av de totale sykefraværstilfellene for kvinner og menn i Norge. Ståing og gåing på harde gulv, ensformig arbeid og arbeid i uheldige stillinger av lengre varighet bidrar til slitasje, smerter og plager. Dette vil MBT gjøre noe med. MBT er et stort steg mot en sunn og bedre arbeidsdag!

physiological footwear
www.mbt.no

Masai Barefoot Technology...

- kan hjelpe ved leddplager
- stimulerer balansen
- kan hjelpe ved muskelplager
- aktiverer muskulaturen
- kan hjelpe ved fotproblemer
- bedrer kroppsholdningen
- gir maksimal støtdemping
- er leddavlastende

Den originale masaiskoen!

Effekten er dokumentert
gjennom studier!

MEDICUS PLESNER

HELSE
VEV
& POTTE

OSLO, Pilesredet 7. Tlf: 815 55 300/ **HAMAR**, Torggata 1. Tlf: 62 53 34 88/ **STRØMMEN**, strømsvn. 61. Tlf: 63 81 56 98/
GJØVIK Remed, Strandgata 17. Tlf: 61 17 16 95 / **TØNSBERG** Helsehuset, Kammergt. 4. Tlf: 33 31 91 35

